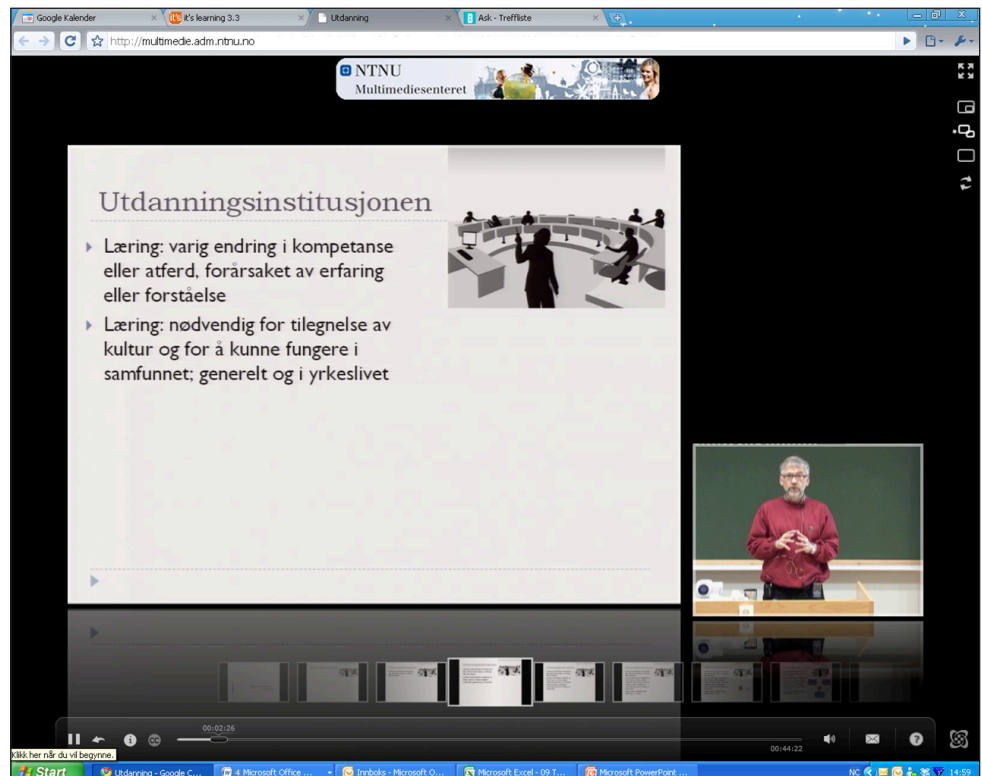

Kristine Vedal Størkersen

Video ergo sum

Evaluering av nettbasert SOS1000 våren 2009

 NTNU Samfunnsforskning AS Avdeling: Studio Apertura Postadresse: NTNU Dragvoll 7491 Trondheim Besøksadr.: Loholt allé 85, Paviljong B Telefon: 73 59 63 00 Telefaks: 73 59 62 24 E-post: kontakt@samfunn.ntnu.no Web: www.ntnusamfunnsforskning.no Foretaksnummer NO 986 243 836		RAPPORT	
		TITTEL	
		Video ergo sum. Evaluering av nettbasert SOS1000 våren 2009.	
		FORFATTER Kristine Vedal Størkersen OPPDRAGSGIVER Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	
RAPPORT 2009	GRADERING Offentlig	OPPDRAGSGIVERS REFERANSE	
	ISBN 978-82-7570-202-7	PROSJEKTNUMMER -	ANTALL SIDER OG BILAG 39 + 12
PRIS (eksl. porto og ekspedisjonsomkostninger) -		PROSJEKTLEDER Per Morten Schiefloe	KVALITETSSIKRET AV Per Morten Schiefloe
	DATO 8. oktober 2009	GODKJENT AV Per Morten Schiefloe	
SAMMENDRAG/MERKNADER Våren 2009 gjennomførte man ei prøveordning med nettbasert SOS1000 <i>Innføring i sosiologi</i> . Undervisninga besto av videoforelesninger og gruppeøvinger (tradisjonelle på Dragvoll og nettbaserte på weblogg), og all kommunikasjon foregikk gjennom Itslearning, e-post eller blogg. I denne rapporten evalueres opplegget, basert på tilbakemeldinger fra studentene (innhentet ved hjelp av forskjellige metoder, beskrevet i kapittel 2). Etter at studentenes synspunkt er gjort rede for i kapittel 3-6, diskuteres disse fra en læringsassistents/forskers perspektiv i kapittel 7, og man peker på tre hovedforskjeller som avgjør den enkelte students holdning til nettbasert undervisning: <ul style="list-style-type: none"> - Negativ erfaring med nettbasert undervisning fordi man ønsker diskusjoner og kontakt under forelesninger, eller fordi man vanligvis disiplineres til lesing og oppmøte av forelesers regelmessige nærvær. - Positiv erfaring med nettbasert undervisning fordi videoforelesningene gir fleksibilitet og gruppeøvingene gir kontakt. - Positiv erfaring med nettbasert undervisning fordi man ønsker fleksibilitet og frihet til selvstudium. Undersøkelsen av nettbasert SOS1000 våren 2009 viser at de fleste studentene er interessert i nettbasert undervisning i en eller annen form. Det er imidlertid fare for kvalitetsforringelse dersom videoene for eksempel blir gjenbrukt i kontekster de ikke er ment for, at de samme blir brukt for mange år på rad eller hvis undervisningsmateriellet og oppfølginga ikke skreddersys hvert emne og studentkull. Rådet er derfor at NTNU og Institutt for sosiologi og statsvitenskap bør fortsette med nettbasert undervisning i SOS1000 i enkelte semester, så lenge opplegget tilpasses konteksten.			
STIKKORD	NORSK	ENGELSK	
	Nettbasert undervisning	Internet mediated instruction	
	Innføring i sosiologi	Introduction to sociology	
	Videoforelesninger	Video lectures	
	Nettbaserte og tradisjonelle gruppeøvinger	Internet based and traditional group assignments	
	Læring	Learning	

Forord

Takk til studentene i SOS1000, Kristin Sundal og Silje Løften ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, Thorleif Hallén ved NTNUs Multimediesenter, Ole Kristen Solbjørg i rektors stab og selvsagt professor Per Morten Schiefloe, for bidrag til gjennomføring og evaluering av denne prøveordninga med nettbasert SOS1000.

Tre studenter presenterte fordeler og ulemper med nettbasert SOS1000 på konferansen "Hitech Iotech. Eksempler på vellykket bruk av teknologi i utdanningen ved NTNU". De må ha representert SOS1000 på en god måte, for uka etter ble de invitert til frokostmøte med kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell og NTNU-styret. Takk for innsatsen!

Trondheim, 8. oktober 2009

Kristine Vedal Størkersen
forsker ved Studio Apertura, NTNU Samfunnsforskning

Innhold

Forord	iii
1 Om faget og konteksten	1
1.1 Rapportens struktur	3
2 Undersøkelsen	5
3 Nettbasert vs tradisjonell undervisning	8
3.1 Nettbasert sammenlignet med tidligere	8
3.2 Generelle oppfatninger	9
4 Forelesningene	12
4.1 Teknisk kvalitet og bruk	14
4.2 Læring.....	17
4.3 Fordeler og ulemper med videoforelesningene.....	20
5 Gruppeøvingene	21
5.1 De samlokaliserte gruppeøvingene.....	22
5.2 De nettbaserte gruppeøvingene.....	25
5.3 Fordeler og ulemper med gruppeøvingene.....	29
6 Kommunikasjonen	30
6.1 Informasjonen.....	31
6.2 Oppfølgingen.....	32
6.3 Fordeler og ulemper med kommunikasjonen.....	34
7 Helhetlig vurdering og videre muligheter	35
Vedlegg 1: Spørreundersøkelsen 2009	40
Om forelesningene.....	40
Om gruppeøvingene	41
Om informasjon og oppfølging	42
Nettbasert sammenlignet med tradisjonell undervisning	42
Generelt.....	43
Vedlegg 2: Eksempel på dokument om læringsmål og aktuelle aktiviteter	45
Vedlegg 3: Eksempel på gruppeøving, nettbasert	46
Vedlegg 4: Eksempel på samme gruppeøving, samlokalisert	48
Vedlegg 5: Eksempel på annen type gruppeøving, nettbasert	50
Vedlegg 6: Karakterstatistikk SOS1000	54

Tabeller, figur og skjermbilder

Tabell 1: Fakta om SOS1000 Innføring i sosiologi – 2009 og 2008	1
Tabell 2: Metoder som har gitt tilbakemeldinger fra studentene.	6
Tabell 3: Semesteroppgave.....	7
Tabell 4: Oppmelding.....	7
Tabell 5: Studiemotivasjon	9
Tabell 6: Videre anbefaling.....	10
Tabell 7: Video versus tradisjonelle forelesninger	14
Tabell 8: Antall forelesninger åpnet	14
Tabell 9: Åpning av videoforelesninger.....	15
Tabell 10: Kvalitetsoppfatning	15
Tabell 11: Brukervennlighet.....	15
Tabell 12: Læring.....	18
Tabell 13: Fordeler og ulemper med videoforelesninger	20
Tabell 14: Deltakelse på gruppeøvinger	21
Tabell 15: Deltakelse samlokaliserte grupper	23
Tabell 16: Oppfatning om samlokaliserte gruppeøvinger	23
Tabell 17: Deltakelse på nettbaserte grupper	27
Tabell 18: Oppfatning om nettbaserte gruppeøvinger	28
Tabell 19: Fordeler og ulemper med de tradisjonelle gruppeøvingene	29
Tabell 20: Fordeler og ulemper med de virtuelle gruppeøvingene.....	29
Tabell 21: Informasjon.....	31
Tabell 22: Aktivitet på Itslearning – 2009 og 2008.....	32
Tabell 23: Fordeler og ulemper med informasjon og oppfølging.....	34
Tabell 24: Studiemotivasjon – 2008.....	35

Figur 1: Personlige preferanser avgjorde SOS1000-studentenes holdning til nettbasert undervisning 37

Skjermbilde 1: Oppslagstavla til SOS1000 på Itslearning, med innholdsmenyen til venstre.	4
Skjermbilde 2: Lenkene til videoforelesningene	12
Skjermbilde 3: Slik kan skjermen se ut når man ser videoforelesninger.	13
Skjermbilde 4: Mappa for gruppeøvinger i Itslearning	22
Skjermbilde 5: Utdrag fra bloggen til gruppe 1, forsida.....	25
Skjermbilde 6: Utdrag fra bloggen til gruppe 2, kommentarside.	26
Skjermbilde 7: Oversikt over diskusjonsforum på Itslearning, med innholdsmenyen til venstre.....	30

1 Om faget og konteksten

Emnet SOS1000 *Innføring i sosiologi* ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap er obligatorisk for alle sosiologibachelorstudenter ved NTNU. I perioder har faget hatt undervisning og eksamen på høsten, i andre perioder har det vært i begge semestrene. I 2009 fikk studentene tilbud om å melde seg opp i emnet i vårsemesteret, men uten forelesninger, fordi instituttet hadde behov for å spare penger.

Tabell 1: Fakta om SOS1000 Innføring i sosiologi – 2009 og 2008

	Vår 09	Høst 08	Vår 08
Studiepoeng	15	15	15
Forelesninger	Videoforelesninger	Tradisjonelle forelesninger og videoforelesninger	Tradisjonelle forelesninger
Gruppeøvinger	Tradisjonelle og nettbaserte	Tradisjonelle	Tradisjonelle
Oppmeldte studenter	77	242	182
Godkjent semesteroppgave fra tidligere	40	[Ingen informasjon]	[Ingen informasjon]
Lvert og godkjent semesteroppgave dette semesteret	23	[Ingen informasjon]	[Ingen informasjon]
På oppsummeringsforelesning	12	-	-
Møtt til eksamen	53 69 % av de oppmeldte	196 81 % av oppmeldte	120 66 % av oppmeldte
Besto eksamen	50 65 % av de oppmeldte 94 % av de oppmøtte	140 58 % av oppmeldte 71 % av oppmøtte	96 53 % av oppmeldte 80 % av oppmøtte
Strøk på eller avbrøt eksamen	3 studenter strøk 4 % av de oppmeldte 6 % av de oppmøtte	50 strøk, 6 avbrøt 23 % av oppmeldte 29 % av oppmøtte	22 strøk, 2 avbrøt 13 % av oppmeldte 20 % av oppmøtte
Gjennomsnittskarakter (karakterstatistikk i vedlegg 6)	C	C	C

Som ei prøveordning besto undervisninga våren 2009 derfor kun av videoforelesninger og gruppeøvinger (tradisjonelle på Dragvoll og nettbaserte på weblogg). All kommunikasjon foregikk gjennom Itslearning, e-post eller blogg. Undervisningsmateriellet ble tilpasset slik at

studentene fikk tilgang på mer detaljert informasjon, for å bøte på mangelen på ansikt-til-ansiktkontakt med foreleser. Pensum i SOS1000 består av ti hovedtema – temabolker – og studentene fikk ukentlig et sett undervisningsmaterieell tilhørende ukas temabolk:

- Forelesningslenker (se eksempel: skjermbilde 2 og 3)
- Forelesers lysbildepresentasjon/notater (se innholdsmeny på Itslearning-skjermbildene, samt hoveddelen av skjermbilde 3)
- Detaljerte læringsmål (se eksempel: vedlegg 2)
- Øvingsoppgaver for samlokaliserte og nettbaserte grupper (se eksempel: vedlegg 3-5, samt skjermbilde 4-6)

Materialet til alle temabolkene ble lagt ut på Itslearning før semesteroppgaven skulle leveres. Oppfølgingen av studentene var også tett og hyppig, men forutsatte at initiering av personlig kontakt ble gjort av studenten. Kontaktperson og læringsassistent var Kristine Vedal Størkersen, som i denne rapporten evaluerer nettbasert SOS1000 sammen med fagansvarlig Per Morten Schiefloe.

Evalueringa gjøres på bakgrunn av kvalitative og kvantitative undersøkelser blant studenter som har deltatt i SOS1000 dette og/eller tidligere semester. I vurderinga av datamaterialet er det greit å ha i bakhodet at lokale media i starten av semesteret nevnte den nettbaserte prøveordninga. De første avisartiklene¹ var noe kritisk vinklet, med ladete setninger og titler som indikerte at NTNU nedprioriterte studentene ved å tilby nettbasert undervisning. Et talende eksempel er ingressen i saken "Studenter må se forelesninger hjemme på film" i Adresseavisen 12.01.09:

For å spare penger har Institutt for sosiologi og statsvitenskap hos NTNU valgt å legge ut filmopptak av forelesningene i SOS1000. Dermed slipper de å undervise elevene på universitetet.

Journalist Christer S. Johnsen, <http://www.adressa.no/student/article1225257.ece>

På tross av medieomtalen meldte 77 studenter seg opp i emnet.

5. mai 2009 arrangerte rektors stab ved NTNU konferansen "Hitech Lotech – om vellykket bruk av teknologi i undervisningen ved NTNU". Her presenterte tre SOS1000-studenter sine synspunkt om fordeler og ulemper ved å ha videoforelesninger og

¹ Under Dusken 9. januar 2009: "Undervisning kun på nett"
<http://www.underdusken.no/nyhet/2009/1/1493764/undervisning+kun+på+nett>
Adresseavisen 12. januar 2009: "Studenter må se forelesninger hjemme på film"
<http://www.adressa.no/student/article1225257.ece>

nettbaserte gruppeøvinger. Innlegget ligger på nettsidene til NTNU². Innholdet i innlegget ble senere referert til og diskutert på hjemmesiden til studentorganisasjonen Altund³.

Prøveordninga i SOS1000 ble også tatt opp i en diskusjon om elektroniske hjelpemidler for læring på Studentsamskipnaden i Trondheims blogg om studentvelferd⁴. En person skriver i en kommentar 18. mai at "Institutt for Sosiologi og Statsvitenskap har gjort noen forsøk [på bruk av digitale læremidler] med innføringsfaget SOS1000 i sosiologi, men de burde jo for det første åpne opp strømmene sine for alle. Kunnskap til folket!".

Under tre måneder senere informerte media⁵ om at NTNU og Universitetet i Stavanger vil tilby læringsmateriale via den internettbaserte mediespilleren iTunes, og at det allerede var lagt ut enkelte forelesninger i lyd- og videoformat⁶. En av introduksjonsforelesningene i SOS1000, ved Per Morten Schiefloe, er tilgjengelig for nedlasting. Det er ikke planlagt å legge ut mer av materialet fra SOS1000.

1.1 Rapportens struktur

I neste kapittel gjennomgås innsamlingen av data for å kunne gjøre ei helhetlig vurdering av nettbasert SOS1000. Rapportens hoveddel – kapittel 3 om nettbasert versus tradisjonell undervisning generelt; 4 om forelesningene; 5 om gruppeøvingene; 6 om informasjon og oppfølging – består av korte beskrivelser av gjennomføringen dette semesteret og studentenes vurderinger. Etter at studentenes synspunkt har kommet frem, diskuteres disse fra en læringsassistents/forskers perspektiv i kapittel 7.

² «Hitech - Lotech» Eksempler på vellykket bruk av teknologi i utdanningen ved NTNU:

<http://folk.ntnu.no/olesolbj/hilo09/doku.php>

³ Altund 5. mai 2009: "Tre studenter forteller om erfaring med videoforelesninger og nettbasert gruppearbeid"

<http://altund.wordpress.com/2009/05/05/erfaring-med-videoforelesninger-og-nettbasert-gruppearbeid/>

Altund 5. mai 2009: "Diskusjon om videoforelesninger og nettsamarbeid",

<http://altund.wordpress.com/2009/05/05/diskusjon-om-videoforelesninger-og-nettsamarbeid/>

⁴ SiT on this, blogg om studentvelferd, 5. mai 2009: "Prøv ut eboka!"

<http://sitonthis.wordpress.com/2009/05/05/prøv-ut-eboka/>

⁵ For eksempel i Under Dusken 4. august 2009: "NTNU på iTunes"

<http://www.underdusken.no/Nyhet/2009/8/1496610/ntnu+p%C3%A5+itunes>

⁶ NTNUs "Open CourseWare": <http://itunes.ntnu.no/pc.html>

Skjerm bilde 1: Oppslagstavla til SOS1000 på Itslearning, med innholdsmenyen til venstre.

NTNU
e-læringsystemet it's learning

[Hovedside](#) [Emner](#) [Prosjekter](#) [Kalender](#) [Meldinger](#) [ePortfolio](#) [Søk](#) [Mine innstill](#)

Du er her: [Hjem](#) > [Emner](#) > [SOS1000 INNFØRING SOSIOLOGI VÅR 2009](#) > [Emneside](#)

SOS1000 INNFØRING SOS

- Status og oppfølging
- Deltakere
- Egenskaper
- Pekere

- SOS1000 INNFØRING SOS
 - Evaluering av nettbasert S
 - Oversikt og plan SOS1000
 - Pensumliste
 - Diskusjonsforum
 - Temabeskrivelser og lærin
 - Videoopptak av forelesning
 - Forelesningsnotater
 - Gruppesøvinger
 - Semesteroppgaven
 - Eksamen
 - Transparenter - nettverk

Vel overstått eksamen

Gratulerer med overstått eksamen i SOS1000!

Sensurmalen legges ut i neste uke.

Neste uke er også siste frist for å få med sin mening om den nettbaserte varianten av SOS1000, ved å svare på den lille spørreundersøkelsen "Evaluering av nettbasert SOS1000" til venstre (eller ved å skrive epost til kristines@apertura.ntnu.no).

av [Størkersen, Kristine Vedal](#) 29.05.2009 10:41

Det blir eksamen i morgen

Det er ennå ikke avklart om universitetspersonell kommer til å gå ut i streik.

Uansett om det blir streik **vil eksamen i SOS1000 avholdes i morgen**, torsdag 28. mai kl 9, men fagansvarlig/jeg vil ikke gå runde i eksamenslokalet eller være tilgjengelig på telefon.

Eksamensbesvarelsene kommer til å bli vurdert, selv om streikens lengde kan påvirke dato for sensur. Mer info vil komme på Innsida og her.

Lykke til på eksamen!

av [Størkersen, Kristine Vedal](#) 27.05.2009 10:43

Oppsummeringsforelesning LIVE

Onsdag 20. mai kl 1215-14 blir det oppsummeringsseminar med Per Morten Schiefloe i kjelleren i våningshuset på Dragvoll gård:

Han holder forelesning i en times tid, og svarer deretter på spørsmål og deltar i diskusjon om pensum/faget.

Før dette oppfordres alle til å bruke noen minutter på å si sin mening om faget i "Evaluering av nettbasert SOS1000" som ligger øverst i venstremargen.

av [Størkersen, Kristine Vedal](#) 19.05.2009 12:45

Powerpoint - nettverk

Det er ett av opptakene om nettverk(2 timer), der det ikke er lagt ved powerpoint-plansjer(de vises bare i bakgrunnen og er vanskelige å lese). Jeg har derfor lagt dem ut, slik at dere finner dem i listen til venstre.

av [Schiefloe, Per Morten](#) 05.05.2009 13:14

2 Undersøkelsen

For å evaluere gjennomføringa av nettbasert SOS1000, har vi hentet kunnskap fra forskjellige hold. Denne informasjonen blir brukt i vurderinga av faget i de neste kapitlene:

- Studentfordelinger (kvantitative data): Administrasjonen ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap har gitt informasjon om studentfordelingen i emnet våren 2009, høst 2008 og vår 2008 (gjengitt i tabell 1).
- Videoforelesningsbruk (kvantitative data): Fra NTNUs Multimediesenter har vi fått tilgang til statistikk om bruk av videoforelesninger.

Størst vekt er lagt på studentenes opplevelse av den nettbaserte undervisningen. Derfor har vi brukt forskjellige metoder for å nå ut til flest mulig studenter og få flest mulig svar (se under og tabell 2 på neste side):

- Kommentarer (kvalitative data): Underveis i semesteret har studentene kommet med tilbakemeldinger på e-post og i uformelle samtaler. Spesielt de som meldte seg til nettbaserte grupper har gitt kommentarer på e-post, men også andre. Alle kommentarer og diskusjoner om faget ble notert ned kontinuerlig i semesteret.
- Gruppeintervju (kvalitative data): 17. april 2009 ble siste gruppeøving gjennomført på Dragvoll. Siste halvtime av øvinga ble brukt til et semistrukturert gruppeintervju der semesteret ble evaluert. Fem studenter deltok.
- Presentasjon (kvalitative data): 5. mai deltok tre av studentene på konferansen Hitech lotech, der de presenterte sine oppfatninger av fordeler og ulemper med nettbasert undervisning og gruppearbeid. Innlegget ble filmet, og jeg har senere sett igjennom det og skrevet ned deres meninger.
- Håndsopprekking (kvalitative data): 19. mai holdt Per Morten Schiefloe oppsummeringsforelesning på Dragvoll, etter ønske fra flere studenter. Tolv studenter møtte opp, derav seks gjengangere fra samlokaliserte gruppeøvinger. Etter forelesninga ble studentene bedt om å gi tilbakemeldinger om faget på både konkrete og åpne spørsmål, muntlig i plenum ved håndsopprekking. Cirka halvparten

av studentene kom med innspill, både de som hadde vært med på gruppeøvingene og andre.

- Spørreundersøkelser (kvantitative data): Ansatte ved NTNUs Multimediesenter, rektors stab, fagansvarlig og undertegnede har utformet spørreundersøkelsen til vårsemesterets studenter, basert på erfaringer med en spørreundersøkelse om videoforelesninger i SOS1000 høsten 2008. Undersøkelsen våren 2009 var åpen for besvarelse fra 18. april og ut mai. 25 av studentene svarte, altså 1/3 av studentene. Svarprosenten på 32 % er for lav til at resultatene kan generaliseres til å gjelde alle oppmeldte studenter.

Vi vet imidlertid at halvparten av de som har svart på spørreundersøkelsen ikke har deltatt på gruppeøvinger (1/3 hadde vært på øvinger på Dragvoll og 1/5 hadde vært oppmeldt i virtuelle grupper, se tabell 15 og 17). De som deltok på gruppeøvingene på Dragvoll ga sine tilbakemeldinger i gruppeintervju, og mange av de som meldte seg til nettbaserte gruppeøvinger kommenterte via e-post. Derfor består det totale datagrunnlaget av mer enn svarprosenten på 32 % av de oppmeldte studentene.

Enkelte av de mest aktive studentene har likevel kommunisert sin mening via mange kanaler – og vi har ikke fått innspill fra de som har valgt å *ikke* svare på spørreundersøkelsen, være med på gruppearbeid, møte på oppsummeringsforelesning eller ta kontakt på andre måter. Muligens er de som har svart på undersøkelsen og tatt kontakt via e-post eller Itslearning også de som er mest vant til internett og datamaskiner, sånn at man kunne fått flere svar ved å oppsøke studenter per telefon eller brev. Man vet imidlertid at både en person som ikke hadde egen PC, samt en person som bor i Oslo og kun tar NTNU-emner som er mulig å gjøre derfra, har svart på spørreundersøkelsen. Flest svar er positive på de fleste spørsmålene, men på alle spørsmålene er det konsekvent helt negative svar fra et par personer. Datamaterialet til sammen gir altså et innblikk i oppfatninger fra ulike studenter som var noe engasjerte i nettbasert SOS1000 våren 2009.

Tabell 2: Metoder som har gitt tilbakemeldinger fra studentene.

Metode	Grunnlag	Materiale
E-post og uformelle samtaler	Innspill fra forskjellige studenter underveis	Notater i evalueringsfil underveis
Gruppeintervju på øving	5 studenter ga innspill	Notater i sitat- og stikkordsform
Konferansepresentasjon	3 studenter ga innspill	Notater fra filmet presentasjon
Evaluering i plenum på oppsummeringsforelesning	12 møtte, enkelte ga innspill i evalueringsdiskusjonen	Notater i sitat- og stikkordsform
Spørreundersøkelse vår 09	26 studenter besvarte, 32 % av oppmeldte	Tabeller og kommentarer
Spørreundersøkelse høst 08	38 studenter besvarte, 16 % av oppmeldte	Tabeller og kommentarer

2/3 av de 63 studentene som kunne gå opp til SOS1000-eksamen våren 2009, hadde fått godkjent semesteroppgave tidligere (se tabell 1). Tabell 3 og 4 viser at av de som hadde besvart spørreundersøkelsen, hadde 1/3 fått godkjent semesteroppgave og vært oppmeldt i emnet før.

Tabell 3: Semesteroppgave

Har du levert inn semesteroppgave i SOS1000	
Ja, i år	65,4 %
Ja, tidligere	23,1 %
Nei	11,5 %

Tabell 4: Oppmelding

Er dette første gang du har meldt deg opp i SOS1000?	
Ja	65,4 %
Nei, jeg har vært oppmeldt i emnet tidligere	34,6 %

En stor andel av de som tok faget ville altså forbedre karakter eller gå opp til eksamen på nytt. Flere av disse har beskrevet at de gikk ut ifra at det ikke var gruppeøvinger og lignende dette semesteret, og at de i utgangspunktet ikke ønsket å være aktive studenter. Mange hadde planlagt å studere SOS1000 dette semesteret som en biaktivitet til andre studier og gjøremål. Dette kan muligens være en forklaring på at få av studentene var engasjerte i gruppeøvinger (se tabell 17) og spørreskjemabesvaring (se tabell 2) – samt at en såpass stor andel av årets oppmeldte studenter besto eksamen (se tabell 1).

Man kan også spekulere i om den lave strykprosenten kom av at færre ferske studenter var oppmeldt til nettbasert SOS1000 enn vanlig i innføringsemner. Av de som besvarte spørreundersøkelsen i 2008 hadde 37 % studert 1-2 semester, mot 16 % i 2009. I 2008 var 2/3 under 23 år, mens i 2009 var ca 1/3 under 23.

De uthevede sitatene i denne rapporten består av kommentarer fra spørreundersøkelsen i 2009 – prosentandelen inkluderer de som ikke har besvart spørsmålet, og ikke gjengis i tabellene – samt sitater fra gruppeintervjuet med øvingsgruppa på Dragvoll. (Svarene på utspørringa etter oppsummeringsforelesninga ble ikke notert ned i sitatform.) Det spesifiseres spesielt når resultater fra undersøkelsen i 2008 diskuteres.

Den største svakheten med undersøkelsen er kanskje at den som evaluerer også var den som administrerte SOS1000 dette semesteret – ga informasjon, gjennomførte gruppeøvinger, hadde mye av studentkontakten. Ettersom jeg har vært bevisst dette under analysen, håper jeg at jeg har klart å balansere studentenes tilbakemeldinger og gjengi deres oppfatninger uten å være for mye farget av mine egne erfaringer.

3 Nettbasert vs tradisjonell undervisning

I dette kapitlet beskrives studentenes generelle oppfatninger om nettbasert undervisning, før vi i kapitler 4-6 tar for oss nærmere detaljer om fordeler og ulemper med nettbasert SOS1000 (forelesningene, gruppeøvingene og kommunikasjonen). Først sammenlignes SOS1000 våren 2009 og tidligere semester, av personer som har vært meldt opp tidligere semester også. Deretter beskrives studentenes erfaringer med nettbaserte studier, der vi berører emner som diskuteres videre i rapporten.

3.1 Nettbasert sammenlignet med tidligere

1/3 av de som svarte på undersøkelsen i 2009 hadde vært oppmeldt i SOS1000 tidligere (se tabell 4), og disse ble bedt om å kommentere hva de syntes om det nettbaserte semesteret sammenlignet med tidligere. Flere pekte på konsentrasjon og selvdisciplin som et problem med nettbasert undervisning, og så ulemper med å ikke ha noen faste studietidspunkt – fordi det blant annet resulterte i at de nedprioriterte og utsatte lesingen og eksamensforberedelsene.

Det tradisjonelle, med ordinære forelesninger, har vært bedre. Mye grunnet dynamikken med forelesninger ansikt til ansikt. I tillegg er Schiefloe en utmerket foreleser som bør oppleves live.

De fleste var imidlertid fornøyde med dette nettbaserte forsøket, for eksempel fordi det ble opplevd som praktisk og fleksibelt, man disponerte tiden selv og hadde ” i tillegg folk man kan oppsøke dersom man lurer på noe”.

Jeg synes SOS1000 var veldig bra sist jeg tok det (H05), men i år når jeg går master og bare vil forbedre karakter synes jeg det er en kjempefordel å ha alt tilgjengelig på nett slik at jeg kan tilpasse det min egen tidsplan.

Noen sa til og med at innholdet var ”helt genialt” og at formen passet bedre enn tradisjonelle forelesninger, så lenge problemer med teknologi og gruppeøvinger ble ordnet opp i.

Det positive med nettbaserte forelesninger er at de er veldig tilgjengelige. En har for eksempel mulighet til å sitte å se på forelesningene når en er hjemme på ferie o.l. De nettbaserte forelesningene er også greie fordi det ikke blir et problem å få med seg forelesningene selv om en må være borte fra skolen en dag.

Tidlige tidspunkt på SOS1000-forelesninger i andre semestre, ble tatt opp:

Synes helt klart det er bedre å se videoene når man har tid og overskudd fremfor å sitte på Dragvoll stuptrøtt tidlig på morgenen.

Flere trakk frem at SOS1000 er særdeles viktig, og at de aller fleste trenger en innføring i sosiologi, men det var delte meninger om hvorvidt nettbasert undervisning gjorde faget mer eller mindre tilgjengelig. De aller fleste pekte imidlertid på at den nettbaserte undervisningen åpnet mulighetene for deltidsstudier, med jobb, familie og bosted andre plasser. Likevel virket det som om alle ville vært fornøyd dersom man brukte nettbasert undervisning som supplement til tradisjonell stedsbundet.

Syntes det var greit med begge metodene. Men er jo alltid best med tradisjonelle, og et svært stort pluss å ha videoforelesninger ved siden av hvis det er noe man ikke har fått med seg, eller om man har gått glipp av en forelesning.

3.2 Generelle oppfatninger

2/3 av de som svarte på undersøkelsen mente at nettbaserte studier hadde økt deres studiemotivasjon (se tabell 5). Tabell 6 viser at enda flere, 89 %, muligens eller uten tvil ville anbefale andre å ta dette faget i nettbasert versjon. Samme andel sa at nettbasert undervisning forverret deres situasjon, ville ikke anbefale andre å ta nettbasert SOS1000 (7,7 %, se tabell 5 og 6).

Tabell 5: Studiemotivasjon

Har nettbaserte studier økt din motivasjon for studiene?	
I stor grad	15,4 %
I noen grad	34,6 %
I liten grad	15,4 %
Ikke i det hele tatt	23,1 %
Det forverrer min motivasjon	7,7 %
Jeg har ikke grunnlag for å svare/ønsker ikke å svare	3,8 %

Tabell 6: Videre anbefaling

Vil du anbefale andre å ta dette faget i nettbasert versjon?	
Ja, uten tvil	46,2 %
Ja, muligens	42,3 %
Jeg vet ikke	3,8 %
Nei	7,7 %

Kommentarer fra spørreskjema og intervju på spørsmål om motivasjon og ønsker om å anbefale faget til andre, tar opp like tema, så de gjengis sammen under.

En liten andel av tilbakemeldingene kom fra studenter som var negative til nettbasert undervisning, fordi de mente det ikke ga motivasjon, struktur eller læring.

Prinsipielt imot denne formen for læring i en slik sammenheng! Slik det er nå er forelesningene i SOS1000 å forstå som ren flaskepåfylling helt blottet for dialog. UAKSEPTABELT og RESPEKTLØST overfor oss heltidsstudenter!

De som svarte gjentatt negativt på spørsmål om nettbasert undervisning oppga også at de ikke deltok på noen av gruppeøvingene. Det er ikke sjekket om disse prøvde å ha en dialog med forelesere, læringsassistent eller medstudenter på andre måter. Noen hadde imidlertid gått fra å være skeptiske til å bli entusiastiske til nettundervisning gjennom semesteret:

Mange jeg snakker med er skeptiske til nettbaserte forelesninger, men det må prøves. Jeg er blitt overbevist om at dette er et steg i riktig retning, i alle fall for dette faget.

Positive studenter mente at nettbasert undervisning ga frihet og fleksibilitet, samtidig som det var kontinuerlig kommunikasjon mellom studenter og undervisningspersonell, med informasjon, tydelige læringsmål og jevnlig aktivitet på Itslearning:

Fordi det er veldig bra, jeg føler meg godt ivaretatt, professor og læringsassistent er tilgjengelige. Jeg tar dette semesteret stort sett teorifag og møter sjelden opp på campus, i dette faget føler jeg meg spesielt godt forberedt, eller "med" på en måte.

Enkelte mente til og med at læringen ble mye bedre i et nettbasert fag, fordi konteksten aldri var begrensende (når man først hadde satt seg ned for å studere):

På grunnlag av hvor oversiktlig det er, og om man følger med så er det ingen begrensning annet enn en selv for hvor mye man kan plukke opp.

Svært mange var opptatt av at nettbasert undervisning ga frihet til å studere til det tidspunktet og på den måten man lærte best:

Svært genialt. Jeg får sett forelesninger når jeg vil, og omtrent hvor jeg vil. Forelesninger kan ses om igjen, settes på pause og spole fram og tilbake ved behov. Kommunikasjon med foreleser og studenter kan foregå via mail/meldinger eller via forumet [...].

En kommenterte at han/hun hadde stort utbytte av å se matteforelesninger ”på nytt og på nytt” som førsteårsstudent ved sivilingeniørstudiet. Flere med denne personen mente at NTNU burde gi tilbud om nettbasert undervisning i alle store fag – og spesielt innføringsemner, for å gi studentene sjansen til å studere på sitt mest konsentrerte:

En fordel å ha en foreleser som er der dag og natt og som du kan spole tilbake på :-)

Mange ønsket også nettbasert undervisning i flere fag fordi det ga fleksibilitet til å studere samtidig som man jobber eller bor andre steder, og hindrer problemet med at aktiviteten i forskjellige fag kolliderer. Enkelte kommenterte i spørreundersøkelsen at de ikke kunne tatt faget dette semesteret dersom det ikke var for den nettbaserte løsningen, og en stor andel pekte på forskjellige fordeler med friheten:

Arbeidsmetoden har fungert bra for meg siden jeg er svært engasjert i andre ting dette semesteret, og et nettbasert fag åpner i utgangspunktet for at jeg i større grad kan strukturere egen arbeidsdag. Jeg savner derimot kontakt med forelesere og klasse.

Jeg har vel alltid likt vanlig undervisning, men friheten av å kunne kombinere vanlig med nettbasert undervisning er flott. Slik kan også folk ha friheten til å velge et fag både på vår- og høsthalvåret, uansett om vanlig forelesing bare skjer det ene semester.

Flere beskrev derfor at de spesielt ville anbefale faget til folk som måtte ta hensyn til jobb, familie eller lignende. Noen nevnte at nettbaserte studier til og med kan kombineres med svangerskapspermisjon. Ulempen med lite kontakt med forelesere og klasse diskuteres videre i resten av rapporten.

4 Forelesningene

NTNUs Multimediesenter filmet i 2008 professor Per Morten Schiefloes og førsteamanuensis Arve Hjelseths SOS1000-forelesninger i auditorier med studenter. Høstsemesteret 2008 fikk studentene også tilgang på videoforelesningene i tillegg til tradisjonelle forelesninger. Våren etter, i 2009, var altså første semester der studentene bare hadde tilgang på videoforelesninger. I dette kapitlet kommer studentenes oppfatninger om videoforelesningene frem – spesielt når det gjelder teknisk kvalitet, bruk og læring.

Skjermbilde 2: Lenkene til videoforelesningene

The screenshot shows a web interface for a learning management system. At the top, there is a navigation bar with buttons for 'Hovedside', 'Emner', 'Prosjekter', 'Kalender', 'Meldinger', 'ePortfolio', 'Søk', and 'Mine innstillinger'. Below this, a breadcrumb trail reads 'Du er her: Hjem > Emner > SOS1000 INNØRING SOSIOLOGI VÅR 2009 > Videoopptak av forelesninger'. The main content area is titled 'Videoopptak av forelesninger' and includes a publication date of '16. februar 2009 av Schiefloe, Per Morten'. A table lists various video recordings, including 'Introduksjon 1a' through 'Introduksjon 4b', 'Introduksjon avsl-Kultur 1a', and 'Kultur 1b' through 'Kultur 3b'. A sidebar on the left contains a tree view of the course structure, with 'Videoopptak av forelesninger' selected.

SOS1000 INNØRING SOSIOLOGI VÅR 2009

Videoopptak av forelesninger

Publisert 16. februar 2009 av [Schiefloe, Per Morten](#)

Type	Tittel
	Introduksjon 1a
	Introduksjon 1b
	Introduksjon 2a
	Introduksjon 2b
	Introduksjon 3a
	Introduksjon 3b
	Introduksjon 4a
	Introduksjon 4b
	Introduksjon avsl-Kultur 1a
	Kultur 1b
	Kultur 2a
	Kultur 2b
	Kultur 3a
	Kultur 3b
	Temabolk 3: Sosiologiens fundament
	Temabolk 4: Struktur, makt og ulikhet
	Temabolk 5: Sosialisering og identitetsdanning
	Temabolk 6: Interaksjon og kommunikasjon
	Temabolk 7: Sosiale fellesskap
	Temabolk 8: Awik og sosial kontroll
	Temabolk 9: Moderne sosiologisk tenkning
	Temabolk 10: Sosiale institusjoner og endr. i det norske samfunn

SOS1000 INNØRING SOSIOLOGI VÅR 2009

- [Status og oppfølging](#)
- [Deltakere](#)
- [Egenskaper](#)
- [Pekere](#)

- SOS1000 INNØRING SOSIOLOGI VÅR 2009**
 - [Evaluering av nettbasert S...](#)
 - [Oversikt og plan SOS1000](#)
 - [Pensumliste](#)
 - [Diskusjonsforum](#)
 - [Temabeskrivelser og lærin...](#)
 - Videoopptak av forelesnin...**
 - [Introduksjon 1a](#)
 - [Introduksjon 1b](#)
 - [Introduksjon 2a](#)
 - [Introduksjon 2b](#)
 - [Introduksjon 3a](#)
 - [Introduksjon 3b](#)
 - [Introduksjon 4a](#)
 - [Introduksjon 4b](#)
 - [Introduksjon avsl-Kultur 1a](#)
 - [Kultur 1b](#)
 - [Kultur 2a](#)
 - [Kultur 2b](#)
 - [Kultur 3a](#)
 - [Kultur 3b](#)
 - [Temabolk 3: Sosiologien](#)
 - [Temabolk 4: Struktur, m...](#)
 - [Temabolk 5: Sosialisering](#)
 - [Temabolk 6: Interaksjon](#)
 - [Temabolk 7: Sosiale felk...](#)
 - [Temabolk 8: Awik og so...](#)
 - [Temabolk 9: Moderne sc...](#)
 - [Temabolk 10: Sosiale in...](#)
 - [Forelesningsnotater](#)
 - [Gruppeøvinger](#)
 - [Semesteroppgaven](#)
 - [Eksamen](#)

Videoforelesningene kunne man se via internett, ved å følge lenker fra det elektroniske opplæringsverktøyet Itslearning til NTNUs Multimediensenters nettsted (se skjermbilde 2). I samme vindu som videoopptaket av foreleser, kan man velge å vise lysbildepresentasjonen slik foreleser viste den under forelesninga. Både videoen og powerpointbildene kan man stoppe, gå frem og tilbake i etter eget ønske.

Skjermbilde 3: Slik kan skjermen se ut når man ser videoforelesninger.

The screenshot shows a video player interface. At the top, there is a logo for 'NTNU Multimediensenteret'. The main content is a slide with the title 'Tre viktige metodiske spørsmål'. The slide lists three bullet points:

- **Validitet:** beskriver de data vi har det vi tror de beskriver? (er data "riktige" mål?)
- **Reliabilitet:** er data til å stole på? – Dvs er de samlet inn på en måte som gjør at det ikke oppstår misforståelser, uklarheter eller feilregistreringer?
- **Generaliserbarhet:** hva kan vi si noe om på grunnlag av de data vi har og de analyser vi gjør? (hvor representative er resultatene?)

To the right of the text is a small image showing people looking at documents. Below the slide is a video of a lecturer in a red shirt standing in front of a blackboard. At the bottom of the video player, there is a progress bar showing '00:00:05' and '00:43:26', along with standard video controls like play, volume, and a help icon.

77 % av studentene som svarte på spørreundersøkelsen var fornøyde eller svært fornøyde med å ha kun videoforelesninger (se tabell 7). Studentenes tilbakemeldinger viser at de fleste hadde fleksibilitet som den mest positive erfaringa – at man kunne se forelesninger når man ville og hvor man ville, så lenge man hadde internett. Når man var i form og opplagt og våken nok. Man kunne spare tid, penger og miljøet på å unngå reisen opp til Dragvoll.

Jeg føler dette er en del av det vi bør forvente av undervisningen ved universitet i framtiden. Ved at videoer fra forelesningene ligger ute til senere kan studenter bruke materialet når de

trenger det. For meg er det også fint at jeg slipper å ta notater under forelesning, noe jeg føler går ut over konsentrasjonen. Er det noe som er uklart kan jeg gå noen minutter tilbake og høre det på nytt, er det da fremdeles uklart er forumet på It's learning generelt et sted hvor man raskt får svar.

Svært mange fremhevet fordelene med å kunne sette på pause eller spole frem og tilbake, for eksempel for å se om igjen et vanskelig tema eller sette på kaffe. Man kunne høre forelesningene på bussen eller mens man gjorde noe annet.

Jeg har Schiefloe rungende i stua mens jeg vasker opp.

Flere var fornøyd med muligheten til å ta SOS1000 på våren som nettstudium, istedenfor ikke i det hele tatt.

En andel av studentene som ga tilbakemeldinger var skeptiske til videoforelesninger fordi de likte "det sosiale aspektet ved å møte opp til forelesninger og ha en agenda man må holde seg til". Andre mente den største barrieren til læring var selvdisiplin, at videoforelesninger på den måten stilte høyere krav til studenten enn andre forelesninger.

Tabell 7: Video versus tradisjonelle forelesninger

Hvor fornøyd er du med å ha forelesningene tilgjengelig via Itslearning, istedenfor å gå på forelesninger i et auditorium på Dragvoll noen timer i uka?	
Svært fornøyd	61,5 %
Fornøyd	15,4 %
Verken/eller	15,4 %
Ikke fornøyd	3,8 %
Svært misfornøyd	3,8 %

4.1 Teknisk kvalitet og bruk

Forelesningene ble sett et ulikt antall ganger, viser tall fra NTNUs Multimediesenter. Spørreundersøkelsen viser at 1/3 av studentene hadde sett 0-5 forelesninger, 1/3 hadde sett 5-15 og lik andel 16-alle (se tabell 8).

Tabell 8: Antall forelesninger åpnet

Hvor mange videoforelesninger (linker til deler av forelesninger) har du åpnet?	
Ingen	3,8 %
Under 5	26,9 %
5-15	34,6 %
16-25	23,1 %
Alle	11,5 %

Tabell 9: Åpning av videoforelesninger

Når du har åpnet en video – har det som regel vært for å	
Se en spesiell del	3,8 %
Se hele forelesningen	73,1 %
Få oversikt	23,1 %

Som tabell 9 viser, åpnet de fleste av de som svarte på spørreundersøkelsen filene for å se hele forelesninga. Alle studentene som ga tilbakemeldinger var positive til å bruke videoforelesninger som repetisjon, men de var uenige om hvorvidt videoforelesninger var godt nok i seg selv eller om de kun egnet seg som supplement.

Nettbaserte forelesninger er fantastiske som supplement til pensum i innspurten mot eksamen!

De fleste fortalte at de var fornøyde med å bruke forelesningene både til undervisning og repetisjon. Studentene brukte i tillegg videoforelesningene til å gå inn i relevant stoff til semesteroppgaven. Enkelte pekte på at de hadde anledning til å se forelesninger fra alle temabolker, noe man sjelden har i "vanlige" semester fordi man bare har hatt halvparten av forelesningene når semesteroppgaven skal skrives. Flere trakk også i intervju og spørreundersøkelseskommentarer fordelene med å ha videoforelesningene tilgjengelige for å repetere pensum i eksamensperioden, istedenfor å "bare ha et minne om dem for et halvt år siden". Oppfatninger om læring og forelesningenes innhold blir tatt opp i kapittel 4.2.

Tabell 10: Kvalitetsoppfatning

Hvordan opplever du kvaliteten på videoene?	
Svært bra	19,2 %
Bra	65,4 %
Middels	15,4 %
Dårlig	0 %
Svært dårlig	0 %

Tabell 11: Brukervennlighet

Hvordan opplever du brukervennligheten når du skal se forelesninger?	
2009	
Svært bra	42,3 %
Bra	38,5 %
Middels	15,4 %
Dårlig	3,8 %
Svært dårlig	0 %

Over 4/5 av de som svarte på spørreundersøkelsen opplevde både brukervennligheten og kvaliteten på forelesningsvideoene som bra eller svært bra (se tabell 10 og 11). Noen

foreslår å gjøre nye opptak der man har tekniske problemer med lyd/bilde eller andre forstyrrelser. Det er mulig at en høy andel rangerer brukervennligheten som svært bra, fordi forelesningsfilene var merket temanavn, samt at de ble lagt ut i mapper på Itslearning navngitt hver temabolk. Tilbakemeldingene – både i spørreundersøkelsen og ellers – gikk ofte på at "hele systemet er veldig strukturert og godt lagt opp".

En god del av studentene påpekte blant annet at det var store fordeler med å ha mulighetene til å se foreleserens lysbilder/forelesningsnotater samtidig som videoen av forelesninga, samt at man kunne ha åpent et vindu for egne notater.

Veldig bra opplegg med slideshow og forelesningsvideo i to ulike vindu, slik at vi kunne velge hva vi ville se på!

De fleste beskrev at lysbildepresentasjonen kom i riktig tempo i forhold til hva foreleseren snakket om, mens andre klagde over at de kom forsinket opp. Det er mulig at dette hadde noe med nettleser eller programvare å gjøre. Det har også kommet frem av Mac-brukere at lysbildepresentasjonen ikke fungerer i det hele tatt på et par forelesninger. Windows-brukere ser imidlertid ut til å være fornøyde. Enkelte fremhever spesielt funksjonaliteten som gjør det mulig å øke hastigheten som fila avspilles i.

Bruker ofte å ha 1,4 ganger hastighet. Det får ei forelesning på tre kvarter til å bli vel en halvtime. Det er kjempefint, og tidsbesparende.

Et problem som gjaldt alle studentene, var serverproblemer ved NTNUs IT-seksjon i starten av vårsemesteret 2009, som hindret avspilling av forelesningsvideoene. Dette gjorde en del studenter oppgitte, og kan ha gitt utslag på svarene. NTNUs Multimediesenter og IT-seksjon fikk imidlertid stoppet problemene etter noen uker. Flere av studentene har – på grunn av de ustabile serverne og avhengigheten av internett med god båndbredde for å se forelesningene – ytret ønske om å kunne laste ned forelesningene og ikke være avhengig av god båndbredde for å se dem. De forteller, både i spørreundersøkelsen og i intervju, at de ikke nødvendigvis trenger å laste ned både lyd og bilde, men at mulighet for nedlasting av lyd til mobile lydavspillere hadde redusert avhengigheten av både kontinuerlig oppegående servere og høy båndbredde.

Litt irriterende med tekniske problemer den første måneden. Tok tid før man kunne komme i gang med forelesninger.

I tillegg til ustabile servere, var spørsmål fra salen det som flest trakk frem som negativt med videoforelesningene. Ofte (særlig på de første forelesningene, sies det) kan man ikke høre spørsmålet som stilles, slik at man ikke vet hva foreleseren forklarer de neste minuttene.

Sitatene under er gitt av to forskjellige personer, det første skriftlig i spørreundersøkelsen og det andre muntlig i gruppeintervju:

Problematisk av og til å få med seg spørsmål fra publikum i videoene, så deler av opptakene oppleves som unødvendige.

[Svarene på spørsmål] gir dødtid som fjerner oppmerksomheten fra forelesningen, og da er det veldig enkelt å ta en alt + tab og inn på Facebook, hehe.

Flere studenter foreslo tiltak for dette, for eksempel å ta nye opptak med bedre lyd eller gjentakelse av spørsmål, eller å tekste det studentene spør om i bilde- eller tekstfilene.

4.2 Læring

I spørreundersøkelsen og i intervjuer ble studentene bedt om å kommentere hvordan forelesninger på video påvirker deres læring. Noen av studentene pekte på at det kan være lett å bli avbrutt og forstyrret mens man ser videoforelesninger, fordi man kanskje er hjemme eller i lokaler der det skjer andre ting, og ikke sitter i et auditorium der alle har oppmerksomheten mot foreleser. Andre så på videoforelesninger som bra for de som sliter med konsentrasjonen.

De fleste PC-ene i auditoriene har samtidig oppe både VG-nett og Facebook, så kanskje man kan si at det er bedre å kombinere forelesninger med oppvask enn dette.

Flere fortalte at de fikk mer ut av videoforelesningene, fordi de nå kunne tilpasse seg sykdom, jobb, familie eller andre ting som kunne hindre konsentrasjon/oppmøte på tid- og stedsbundne forelesninger.

Personlig synes jeg det er vanskelig å holde konsentrasjon i forelesninger. Her er det perfekt, fordi jeg selv kan styre tempoet og løpet, og legge det til tidspunkt der jeg er skjerpet.

Jeg får med meg mer, ettersom jeg i ukonsentrerte øyeblikk kan spole tilbake eller sette på pause. Kjekt for meg som har et snev av ADD. Det er også en fordel fordi jeg kan se forelesningene på dager hvor jeg er i god form, og til klokkeslett hvor jeg er våken og opplagt.

Mange nevnte fordelen med å kunne se forelesningene på de tidspunktene de var fokusert og i kontekstene som gjorde dem mest mulig konsentrert. De fleste av studentene mente muligheten til å gå frem i eget tempo påvirket læringen positivt. Det ble også påpekt at læringen ble effektivisert siden "stikkordene" i presentasjonen og forelesningsnotatene var tilgjengelig samtidig, fordi de syntes dette viste helheten i materialet like bra eller enda bedre enn vanlige forelesninger. I tillegg dro mange frem fordelen med å samtidig kunne ha

åpent et tekstbehandlingsvindu for å notere. Flere fortalte at de brukte lang tid på hver forelesning, fordi de kunne spole frem og tilbake for å få med seg alt når de noterte, sette på pause og slå opp i boka om de hadde vanskelig for å forstå. Hvis de fortsatt var usikre og trengte å stille spørsmål, ville de spørre på diskusjonsforumet på Itslearning eller skrive e-post til læringsassistent eller foreleser. De som brukte å delta på gruppeøvingene på Dragvoll, ville vanligvis ta opp temaet der. (Mer om oppfølging og gruppeøvinger i kapittel 5 og 6.) Andre var fornøyde med videoforelesningene fordi de syntes innholdet ble forklart så godt og forståelig at de ikke sto igjen med spørsmål så lenge de fulgte ordentlig med i forelesninga.

Schiefloe er så dyktig å forklare ting underveis, så føler ikke behovet for å slå opp i boka.

De som brukte videoforelesningene aktivt sa i intervju og kommentarer på spørreundersøkelsen at det var svært positivt for læringen deres. Andre beskrev at de nesten ikke brukte eller likte videoforelesningene i det hele tatt, men at de likevel ikke savnet andre typer forelesninger, fordi de lærte mest av å lese pensumlitteraturen. Samtidig brukte de videoforelesningene til å "fylle hullene" av det pensum de ikke hadde rukket å lese på slutten av skoleåret. En av disse kommenterte også i spørreundersøkelsen:

Per Morten Schiefloe foreleser på en måte som fungerer godt til video. Han formidler på en god måte, og han er lett å forstå.

Flere av de som var fornøyde med videoforelesningstilbudet så altså ikke behov for å ha auditoriumsforelesninger, men enkelte ville gjerne hatt muligheten til å gå på "live" forelesninger i tillegg. Dette stemmer med svarene på spørreundersøkelsen, der 61,5 % syntes de lærte godt nok uten en foreleser som de kunne snakke med ansikt til ansikt – samtidig som 39 % ville lært mer med en foreleser (se tabell 12).

Tabell 12: Læring

Ville du lært mer hvis du hadde en foreleser som du kunne snakke med ansikt til ansikt?	
Ja, det har svært mye å si for meg	15,4 %
Ja, det kan ha betydning for meg	23,1 %
Nei, det trenger jeg ikke	61,5 %
Nei, jeg synes det er best uten	0

Mange av de som ikke syntes de fikk nok ut av videoforelesningene, så en spesielt stor ulempe i å ikke kunne stille spørsmål under forelesning. Disse syntes ikke det var nok å slå opp i boka eller skrive e-post til foreleser, men ønsket å komme med innlegg og spørsmål underveis i forelesninga. Flere nevnte også at de mislikte nettforelesninger fordi det ikke gir kontakt med de andre studentene. Alle som beskrev denne kontakten som viktig for deres

læring var relativt ferske studenter, men varierte svært i alder. Under semesteret kom det ønsker om ei oppsummeringsforelesning, for å få høre og møte Per Morten Schiefloe i "levende live"⁷. Et par ganger i undersøkelsen kom det også opp at videoforelesningene kunne gjøre SOS1000 dårligere på sikt, siden foreleser ikke kan ta opp dagsaktuelle temaer.

Få var imidlertid helt negative til videoforelesninger, men de hadde behov for vanlige forelesninger i tillegg. Dette begrunnet de med at de to medietypene var gode til hvert sitt bruk. Å ha muligheten til å møte opp og være sammen med andre studenter og foreleser i auditoriet, ble ansett som viktig for den grunnleggende læringen, mens videoforelesninger kunne bli brukt til dypere studier av et spesielt emne.

Fint med muligheter for repetisjon, men dette veier ikke opp for den negative innvirkningen dette opplegget har på motivasjonen for faget.

Som beskrevet var mange fornøyde med at videoforelesninger gjorde at de kunne strukturere tiden selv. En stor andel av studentene i undersøkelsen trakk imidlertid frem at de trengte struktur fra utenforliggende faktorer (som forelesningstidspunkt) for å få struktur til studieprogresjonen. Nå måtte de sette av tid på egen timeplan for å få sett forelesningene, siden ingen andre satte forelesningstidspunktet for dem. Flere sa at de slet med selvdisiplinen som krevdes for å ta *ansvar for egen læring* og mente at "noen av oss trenger å bli litt tvunget" for å komme gjennom pensum før eksamen.

Faget kan fungere utmerket for studenter som er strukturerte. Selv mangler jeg kanskje litt av den strukturen som trengs, og derfor savner jeg et vanlig alternativ. Jeg er ikke misfornøyd med opplegget, men trenger å forholde meg til personer.

En av de som svarte på spørreundersøkelsen svarte slik på spørsmålet om "hvordan det å ha videoforelesninger påvirker din læring":

På en positiv måte, så lenge man klarer å være litt strukturert. Faren er at [videoforelesningene] er så tilgjengelige at man tror man kan gjøre det når som helst, og så ender man opp med å utsette å se de til det er for sent. Samme prinsipp som hvis man har mange bøker man skal lese gjennom før eksamen. Men dette har mer med studenten å gjøre enn undervisningsopplegget.

Flere av de som brukte å delta på gruppeøvingene på Dragvoll sa at de brukte oppmøte her som en måte å strukturere seg selv. De fortalte at for å være forberedt til gruppeøvingene – som tok opp ukas temabolk – "blir man nødt til å ha jevn progresjon".

⁷ Bare 12 møtte opp på oppsummeringsforelesninga. Det kan ha noe å gjøre med tidspunkt: bare ei uke før eksamen – eller plassering: i våningshuset, som studentene har høy terskel for å prøve å finne frem til.

4.3 Fordeler og ulemper med videoforelesningene

Tabell 13: Fordeler og ulemper med videoforelesninger

Fordeler	Ulemper (med løsningsforslag fra studenter)
Fleksibilitet og frihet, kan se forelesninger når man har mulighet og er opplagt	Går glipp av det sosiale ved forelesninger i auditorium <i>(Møt opp på samlokaliserte gruppeøvinger)</i>
Mulighet for multitasking: Høre på forelesning mens man vasker opp. Kan sette på pause for å lage seg kaffe	Bli ikke tvunget til en viss progresjon <i>(Delta på gruppearbeid)</i>
Kan spole tilbake om noe var vanskelig	Avhengig av internett med god båndbredde og NTNUs servere <i>(Gjør nedlasting mulig – video eller lyd)</i>
Repetisjon i eksamensperioden eller til oppgaveløsning	Hører ikke spørsmål fra salen på videofilene <i>(Ta nye opptak eller tekste spørsmålene)</i>
Noen klarer å konsentrere seg bedre med videoforelesninger mens andre synes de konsentrerer seg bedre på forelesning med en foreleser tilstede <i>(Oppsummeringsforelesning med mulighet for å stille spørsmål til foreleser)</i>
Noen liker å ha foreleseren tilstede hele døgnet, akkurat når man trenger ham, både på video og på e-post andre ønsker å ha foreleseren tilstede ansikt til ansikt to ganger i uka <i>(Mer veiledning før semesteroppgaven)</i>
Mulighet for forelesninger på vårsemesteret	NTNU burde heller prioritere ressurser på ordentlig undervisning både vår og høst
Hurtigavspilling	
Slipper å ta notater	
Har alle forelesningene tilgjengelig før semesteroppgaven skulle leveres inn	

5 Gruppeøvingene

Gruppeøvinger er ikke obligatorisk i SOS1000, men et tilbud for å øke læringen til de som ønsket det. Studentene kunne velge å delta på øvinger på Dragvoll ledet av undervisningsassistent, eller å delta i nettgrupper der mindre grupper av studenter besvarte øvingsoppgaver skriftlig på weblogg.

Tabell 14: Deltakelse på gruppeøvinger

Deltok på nettbaserte gruppeøvinger	10 på det meste, oppdelt i to grupper
Deltok på tradisjonelle gruppeøvinger	10 personer var innom, vanligvis 5-7, av og til 3
Deltok på gruppeøvinger totalt	19 (en person var på begge gruppetypene)

Det ble gitt et sett gruppeoppgaver for hver pensumtemabolk, som forklart i innledninga. Innholdet i oppgavene var likt for alle gruppene, selv om oppgaveløsingen var ulik. Et oppgavesett ble lagt ut på mandagene de første ti ukene i semesteret. Studentene kunne også få veiledning om semesteroppgaven under gruppeøvingene eller via e-post.

Mange kommenterte i spørreundersøkelsen at de ikke ønsket å forplikte seg til oppmøte på, eller skriftlig besvaring av oppgaver til, bestemte tidspunkter. Noen av disse hadde valgt SOS1000 dette semesteret nettopp for å kunne studere selvstendig parallelt med forpliktelser fra andre hold – andre studier, jobb eller familie.

Jeg har ikke tid til mer arbeid. Jeg benytter heller tiden til å lese pensum jevnlig og så kunne slappe av fra oppgaver.

Andre hadde tatt emnet før, og følte ikke behov for gruppeøvinger i år også. Et par stykker påpekte at de ikke deltok på øvinger fordi de ikke kjente noen andre som skulle gjøre det (noen av disse var også opptatt av ansikt-til-ansikt-kontakt med foreleser).

Samtidig var det en del som mente at de ikke klarte å lese alt pensum og få med seg alle forelesningene, og at pensum er så stort at "det er vanskelig å trekke ut viktige konkrete ting", og at øvingene ga oversikt og skilte ut det viktigste.

Øvingene bidrar til å gi mer oversikt over hva i det kjempestore pensum som er viktig: Fryktelig stort pensum.

En del fortalte også at de uti semesteret hadde ønsket å delta på gruppeøvinger, men at de ikke kunne hive seg på nettgrupper som allerede hadde begynt, og ikke hadde anledning fredager kl 09-11. Enkelte løste dette med å ta for seg gruppeoppgavene alene, og beskrev i spørreundersøkelsen at dette var en god måte å studere på.

Jeg fulgte ikke godt nok med på It's learning til å få med meg den første, de neste passet ikke inn i min timeplan, så det ble til at jeg så gjennom oppgavene og forsøkte å løse de for meg selv.

Skjerm bilde 4: Mappa for gruppeøvinger i Itslearning

The screenshot shows the NTNU Itslearning interface. At the top, the NTNU logo and 'e-læringssystemet it's learning' are visible. The user is identified as 'Kristine Vedal Ste'. A navigation bar includes links for 'Hovedside', 'Emner', 'Prosjekter', 'Kalender', 'Meldinger', 'ePortfolio', 'Søk', and 'Mine innstillinger'. The breadcrumb trail reads: 'Du er her: [Hjem](#) > [Emner](#) > [SOS1000 INNFORING SOSIOLOGI VÅR 2009](#) > [Gruppeøvinger](#)'. The main content area is titled 'Gruppeøvinger' and was published on 16. februar 2009 by 'Størkersen, Kristine Vedal'. Below this, a text block states: 'Her legges øvingsoppgavene ut hver uke. Tema og spørsmål for nettbaserte og samlokaliserte grupper er i Fremgangsmåte for tradisjonelle øvinger blir forklart ved oppmøte i "vognskjulet" i våningshuset på Dragvoll gå'. A section titled '"Oppskrift" for nettbaserte grupper:' lists three steps: 1. Besvar ditt spørsmål. 2. Kommenter på et eller flere av innleggene til de andre i gruppa di. 3. Få tilbakemelding: Hvis du har publisert et innlegg og minimum én kommentar, vil du få tilbakemelding på din. Below this is a table with the heading 'Ett nivå opp'.

Type	Tittel	Publisert
	Gruppeinndeling (16. april)	16.04.2009
	Veiledning til nettbasert gruppearbeid	16.02.2009
	Temabolk 1: Sosiologisk introduksjon	09.02.2009
	Temabolk 2: Kultur	09.02.2009
	Temabolk 3: Sosiologiens fundament	09.02.2009
	Temabolk 4: Struktur, makt og ulikhet	16.02.2009
	Temabolk 5: Sosialisering og identitetsdanning	23.02.2009
	Temabolk 6: Interaksjon og kommunikasjon	01.03.2009
	Temabolk 7: Sosiale fellesskap	09.03.2009
	Temabolk 8: Avvik og sosial kontroll	12.03.2009
	Temabolk 9: Moderne sosiologisk tenkning	17.04.2009
	Temabolk 10: Sosiale institusjoner og samfunnsforandringer	22.04.2009

5.1 De samlokaliserte gruppeøvingene

I begynnelsen av semesteret fikk alle studentene informasjon om gruppeøvingene via Itslearning, og de som ønsket å delta på tradisjonelle grupper på Dragvoll skulle sende e-post til undertegnede om tidspunkt som passet/ikke passet. Ti personer ga tilbakemelding innen fristen, og ingen av disse hadde andre planer fredager kl 0915-1100. Flere syntes dette var et

tidlig tidspunkt, men stort sett alle som hadde meldt sin interesse for samlokaliserte gruppeøvinger dukket etter hvert opp på Dragvoll gård på fredager kvart over ni. Her er et sitat fra gruppeintervjuet under den siste gruppeøvinga på Dragvoll:

Det er bra å ha anledning til å ha samlokaliserte øvinger. Ni er et litt tidlig klokkeslett og Dragvoll gård er et sted langt unna allfarvei, men det er verdt det.

De som hadde vært én gang kom gjerne igjen, så det var en stabil gjeng på cirka ni personer som jevnlig kom innom gruppeøvingene og bidro til fruktbare diskusjoner. Mange hadde ulik fagbakgrunn, og alle hadde studert en del semestre før. Noen hadde vært oppmeldt i SOS1000 tidligere. Vanligvis møtte fem til sju studenter til gruppeøvingene (se tabell 15).

Tabell 15: Deltakelse samlokaliserte grupper

Har du deltatt på samlokaliserte grupper?	
Ja, en eller to ganger	7,7 %
Ja, flere ganger	23,1 %
Nei	69,2 %

Tabell 16 viser at 1/3 av de som svarte på spørreundersøkelsen hadde vært innom Dragvoll-øvingene, noe som utgjør nesten samtlige av de oppmøtte. I tabell 17 kan man se at 2/3 ikke har besvart hva de synes om det samlokaliserte gruppeopplegget, noe som tilsvarer andelen som ikke har vært på gruppeøvingene.

Nesten alle som deltok på gruppeøvingene på Dragvoll gård var fornøyde eller svært fornøyde med opplegget (27 % av alle som svarte på undersøkelsen). Ingen er ikke fornøyd med opplegget. 7,7 % svarer enten/eller i tabell 16. Man vet ikke om dette er de samme respondentene som hadde vært en-to ganger på øvingene (se tabell 16), men ut fra kommentarer i både spørreundersøkelsen, intervju og e-post, virker det som om de fleste som kom gjentatte ganger var godt fornøyde med opplegget generelt, selv om det under kommer frem at de også så forbedringsmuligheter.

Tabell 16: Oppfatning om samlokaliserte gruppeøvinger

Hvis du har deltatt på gruppeøving på Dragvoll gård: Hva synes du om opplegget?	
Svært fornøyd	7,7 %
Fornøyd	19,2 %
Verken/eller	7,7 %
Ikke fornøyd	0
Svært misfornøyd	0
Ikke besvart	65,4 %

På spørsmål om hvorfor de deltok på samlokaliserte gruppeøvinger (både i intervju og spørreundersøkelse, med fritekstsvar i spørreundersøkelse), pekte studentene på at de lærte på en annen måte på gruppeøvingene "der vi møttes og diskuterte blant annet avisartikler som gir praktiske eksempler på pensum". Flere trodde ikke de ville lært like mye dersom undervisningen var hundre prosent virtuell.

For di jeg ønsket å få praktisert pensum muntlig, og få mulighet til å diskutere stoffet direkte med læringsassistent og medstudenter. Noe man verken får mulighet på forelesning eller på nett.

Vanligvis ble oppgavene løst ved diskusjoner mellom alle de oppmøtte. Svært mange la vekt på at det var "kjekt å komme sammen med andre og samtale rundt hver ukes temabolk". Et par ganger forsøkte vi med opplegg som inkluderte arbeid i små grupper eller individuelt før plenumsdiskusjonene. Dette var ikke like populært, studentene opplevde det som at de lærte mer om ett tema, enn om helheten. De mente oppdeling av gruppa kun var nødvendig hvis det møtte opp så mange deltakere at plenumsdiskusjonene ikke hadde fungert så bra. Ønsket var – og den vanlige prosedyren ble – at studentene diskuterte oppgavene, mens læringsassistent ved behov ledet diskusjonen mot pensum og ba om spesifikasjoner på faglige begreper og fenomener sentrale for emnet.

Jeg mener jeg får stort utbytte av det i tillegg til forelesningene, og har stor nytte av å gå i dybden av pensum og å kunne spørre en fagkyndig om det jeg måtte lure på, samt motta input fra andre studenter i faget.

Deltakerne på de samlokaliserte øvingene var glade for "muligheten til å stille spørsmål og lære sammen med andre når forelesningene går på nett". Selv om de også var selvkritiske til at de burde ha lest mer og vært bedre forberedt til hver øving, mente de at lærte mye av hverandre ved å sitte i gruppe og diskutere.

Sosialt og lærerikt. Hyggelig stemning som bidrar til en effektiv læringskurve og gjør faget mer gøy. Kjempebra!

Noen av studentene brukte også gruppeøvingene til å bli kjent med hverandre og danne kollokviegrupper for semesteroppgavediskusjoner og eksamenslesing. Samtidig kommenterte flere personer at de skulle ønske at flere var med på gruppeøvingene, fordi dette kunne gitt innspill fra enda flere personer – og mer seriøse diskusjoner av pensum. Noen sier også at de først tenkte det ville passe bedre å jobbe over nett, men da de senere ønsket å gå på gruppeøvingene på Dragvoll, var terskelen for høy fordi de ikke var oppdatert på alt pensum som var gått igjennom på tidligere gruppeøvinger.

5.2 De nettbaserte gruppeøvingene

Oppstarten av nettgruppene var ganske lik de samlokaliserte gruppene. Tidlig i semesteret fikk alle studentene informasjon om gruppeøvingsbloggene via Itslearning, og interesserte ble bedt om å ta kontakt. Ti personer ønsket å delta, og disse ble delt inn i to grupper (se tabell 15). Undertegnede skrev e-post til gruppemedlemmene med utførlig informasjon om opplegget og forslag til samarbeidsformer. Hvert gruppemedlem skulle besvare ett spørsmål skriftlig som innlegg i gruppas blogg, kommentere et av de andres innlegg og deretter få tilbakemelding fra læringsassistent (se skjermbilde 5 og 6). Tilbakemeldingene ble gitt både som kommentar på blogginnlegget og som e-post til alle i gruppa. Bloggene er tilgjengelige på nettsidene sos1000v09gruppe1.wordpress.com og sos1000v09gruppe2.wordpress.com.

Skjermbilde 5: Utdrag fra bloggen til gruppe 1, forsida

The screenshot shows a WordPress blog post for 'Gruppe 1 sin blogg'. The header is blue with the title 'Gruppe 1 sin blogg' and the subtitle 'Her skal vi jammen være reflekterte og kreative!'. The main content area has a white background. On the left, there is a section titled 'Oppgave 2' dated '11/02/2009 av smellanoppitvoan'. The text discusses culture and learning. On the right, there is a sidebar with 'Gruppemedlemmer' (listing kristinevs, sverrebm, stinaag, smellanoppitvoan, denise27) and 'Siste kommentarer' (listing comments from kristinevs, sverrebm, and stinaag). At the bottom of the sidebar is an 'Arkiv' section with links for 'februar 2009 (10)' and 'januar 2009 (2)'. The page number '25' is visible at the bottom center.

Gruppe 1 sin blogg

Her skal vi jammen være reflekterte og kreative!

Oppgave 2

11/02/2009 av smellanoppitvoan

Man kan se til kultur og kultur. Ordet har flere betdninger og beskriver både den mer utøvende, gjerne kunstnerisk, skapende, ekpressiv aktiviteten. Den kan også beskrive en felles plattform for samfunn og grupper som har noe til felles, en likhet i tenkemåte, handlemåte, verdier og språk. Vi snakker om den verdiorienterte bruksmåten som dreier seg om ferdigheter eller uttrykksformer som ikke er en del av det daglige livs strev (Schieflo, s 127), her snakker vi om teater, musikk mm. Det beskrivende kulturbegrepet handler i større grad om det vanlige og daglige. Det beskrivende kulturbegrepet dreier seg om større omfang som i forhold til hele samfunn og større grupper (Schieflo, s128).

I forhold til påstanden -"Den kulturen vi er en del av former og preger oss, oftest uten at vi legger merke til det eller tenker over det." - er riktig eller ikke, blir vel svaret både/og.

Schieflo hevder at menneskene er arvemessig kunnskapsløse og at så godt som alle ferdigheter som er nødvendige for overlevelse er avhengige av læring (Schieflo, s129) Videre hevdes det at vi mennesker er helt avhengige av tilhørighet til et organisert samfunn, der vi kan tilegne oss nødvendige kunnskaper og ferdigheter. Organisert i samfunn blir mennesker ekstremt tilpasningsdyktige. (Schieflo, s129). Hva sier dette om oss? Ser vi til artikkelen fra Adressa (Hvordan ser egentlig en kildeanvisning til en artikkel eller innlegg publisert i en avis ut?) skriver Schiefloe om forskjellen mellom ungdommens drikkekultur i Norge og andre vestlige land.

Som nevnt over trekker mennesker sammen i samfunn. Her lærer vi oss de metoder vi trenger for å overleve og for å kunne fungere sammen med andre, bevisst og ubevisst. I forhold til hvilken rolle alkoholen har fått i ungdomskulturen trekkes Schiefloe fram to hovedkategorier: Samværs-effekter og symboleffekter. Samværs-effekter tar i dette tilfellet opp drikking i forhold til ungdommenes fellesskap. De drikker sammen og føler seg inkludert i et fellesskap. Symboleffekten handler om hva alkoholen blir for ungdommene. Her hevder Schiefloe at alkoholen blir et symbol eller et tegn på deres voksenhet og uttrykk.

Gruppemedlemmer

- » kristinevs
- » sverrebm
- » stinaag
- » smellanoppitvoan
- » denise27

Siste kommentarer

- » kristinevs on [Øvingsoppgave nr 2. Besvarelse av spørsmål 4](#)
- » kristinevs on [Øving 2, oppgave 3: Språk](#)
- » kristinevs on [Oppgave 2](#)
- » sverrebm on [Oppgave 2](#)
- » kristinevs on [Må melde meg av.](#)
- » sverrebm on [Må melde meg av.](#)
- » kristinevs on [Må melde meg av.](#)
- » kristinevs on [Melder meg av](#)
- » smellanoppitvoan on [Oppgave 2](#)
- » stinaag on [Øving 2, oppgave 3: Språk](#)

Arkiv

- » [februar 2009](#) (10)
- » [januar 2009](#) (2)

Skjerm bilde 6: Utdrag fra bloggen til gruppe 2, kommentarside.

Gruppeøving 2, spørsmål 2

By solvorno

a) Jeg mener at påstanden: " Den kulturen vi er en del av former og preger oss, oftest uten at vi legger merke til det eller tenker over det." er riktig. Dette mener jeg fordi det er den kulturen vi vokser opp i som former oss til hvilke personer vi kommer til å bli som voksne. Våre omgivelser bestemmer hvilke verdier og holdinger vi utvikler og hva vi anser som rett og galt. Det som vi selv, og våre omgivelser, anser som rett og galt er en absolutt sannhet for oss, helt til vi møter andre kulturer med andre oppfatninger enn oss selv. Det er først da vi innser at det som vi alltid har ansett som en selvfølgelighet kanskje ikke er det i resten av verden.

b) I vårt samfunn tas det for gitt at alle mennesker uavhengig av kjønn, sosial status og økonomisk tilstand har like rettigheter når det kommer til f.eks. utdanning, helsetilbud og trygderettigheter, noe som slettes ikke er en selvfølge i veldig mange andre land. På samme måte kan det være store forskjeller i ulike samfunns syn på hva som blir ansett som forbrytelser, og egnede straffer f.eks. når det gjelder voldtektsaker. I vårt samfunn er det en selvfølge at det er den som voldtar som utfører en kriminell handling, mens det i enkelte samfunn har vært den som ble utsatt for en voldtekt som ble dømt, fordi hun har vanæret sin familie.

Dette innlegget ble postet om 09.02.09 klokken 18:50 og er kategorisert under [Gruppeøving nummer 2](#). Du kan følge svarene til dette innlegget gjennom via [RSS 2.0](#) feed'en. Du kan [legge igjen et svar](#), eller et [tilbaketråkk](#) fra din egen side.

2 svar til "Gruppeøving 2, spørsmål 2"

memorymj sier:

[11.02.09 at 23:40](#) | [Svar](#)

Fint svar og eksempel.

Jeg er enig at påstanden er riktig. Noen gang tror vi at det er vi som bestemmer oss, men vi er også påvirket av den kulturen vi vokser opp i.

Som en utlending her i Norge, har jeg noen eksempler på det andre spørsmålet. Her kan jeg gi et enkelt eksempel. Studentene kaller sine lærere til og med professorer ved fornavnene ved universitetet, mens det er umulig i Kina, og jeg tror det heller ikke er vanlig i mange vestlige land.

kristinevs sier:

[17.02.09 at 17:38](#) | [Svar](#)

Tilbakemelding fra Per Morten og meg:

Spørsmål 2 er besvart med et godt språk, der budskapet kommer godt frem. Eksempelene i teksten er spennende, både det om menneskesyn og det om forbrytelser. (Det er imidlertid mulig å argumentere for at rettssystemet og kulturen ikke alltid samsvarer: Mange vil si at det ikke er uvanlig at voldtekts ofre blir dømt av medmennesker, også i det norske samfunnet – men oppgaveteksten sier jo ikke noe om grundig drøfting av eksemplene.)

Det kan være lurt å øve seg på å referere til pensumlitteratur, samt å beskrive relevante begreper fra pensum (for eksempel sosialisering og

Både bloggene og tabell 17 vitner om at studenter falt fra allerede før første oppgave var levert.

Tabell 17: Deltakelse på nettbaserte grupper

Har du besvart oppgaver i virtuelle grupper?	
Jeg meldte meg opp, men har ikke besvart noen oppgaver	3,8 %
Ja, jeg har besvart en eller flere oppgaver	15,4 %
Nei	80,8 %

Dersom man sammenligner tabell 17 og 18, kan man se at flere enn de som sa de hadde deltatt på gruppeøvingene krysset av på spørsmålet om oppfatninger om de virtuelle gruppene (19 % av de som besvarte spørreundersøkelsen sa de hadde deltatt, mens 23 % svarte hvordan de oppfattet gruppeopplegget). De fleste kommentarene i fritekstfeltet som virket som om de kom fra studenter som ikke hadde deltatt på nettgruppene, var positive til at man prøvde ut nye løsninger og teknologi i SOS1000, men beskrev at smal "båndbredde" kunne være en stor ulempe, fordi man lærer mindre når man skriver asynkront til hverandre via internett enn når flere sitter sammen og diskuterer. Det ble også kommentert at skriftlige øvingsoppgavesvar ville oppsummere deler av pensumlitteraturen, heller enn å gå dypt ned i temaet på tvers av litteratur. Noen forklarte at de ikke ønsket gruppeøvinger dette semesteret fordi de hadde deltatt før, mens andre gjerne skulle vært med på de nettbaserte øvingene for å strukturere lesingen. De fleste som kommenterte uten å ha deltatt på øvingene ønsket uansett å prioritere noe annet, og ville dermed ikke "binde seg" til avtaler i SOS1000:

Jeg ville ikke forplikte meg til gruppearbeid i dette faget, grunnet stort påtrykk fra andre studier.

Også studentene på den samlokaliserte gruppa var opptatt av at skriftlig besvarelse av oppgaver krevde en viss forpliktelse – men de ble ikke enige om nettgruppene var *for* forpliktende (fordi gruppemedlemmene er avhengige av ditt svar for å kunne gjøre sin kommentarjobb) og/eller *for lite* forpliktende (fordi gruppemedlemmene ikke kjenner hverandre og dermed ikke føler seg forpliktet overfor resten av gruppa). Begge delene ble uansett oppfattet som negativt, og de regnet med at flere ville meldt sin interesse til og gjennomført "enkler" nettgruppeøvinger. Det kom frem et ønske om et "lavterskeltilbud" der oppgavene kunne være kortere og løses som en tråd på diskusjonsforum på Itslearning – en tråd hver uke, til hver temabolk.

Tabell 18: Oppfatning om nettbaserte gruppeøvinger

Hvis du har deltatt på nettbasert gruppe: Hva synes du om opplegget?	
Mye bedre enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger	0
Litt bedre enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger	3,8 %
Like bra som ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger	7,7 %
Litt dårligere enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger	11,5 %
Mye dårligere enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger	0
Ikke besvart	76,9 %

Av de som vurderte opplegget for nettøvingene i spørreundersøkelsen (se tabell 18), mente en like stor andel at de nettbaserte var like bra eller litt bedre enn ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger som andelen som mente at opplegget var litt dårligere. Flere som likte ideen og metoden sluttet likevel med gruppearbeidet etter en tid.

Disse gruppene likte jeg veldig godt. Jeg falt dessverre fra etter et par omganger, selv om jeg likte opplegget godt. Var med fordi jeg ikke hadde så god anledning å selv møte opp på skolen, men fikk likevel muligheten til det gjennom gruppen.

Sitatet over forteller ikke årsaken til at studenten sluttet på gruppa, men andre kommentarer/uttalelser viser at de som deltok på oppgavene, så at det var arbeids- og tidskrevende å besvare oppgavene skriftlig. Noen kom inn på temaet på egne vegne, og noen mente det var grunnen til at færre og færre av gruppemedlemmene besvarte øvingsoppgavene. Når flere falt fra, sank også motivasjonen til de gjenværende i gruppa. Enkelte foreslo å heller bruke øyeblikksmeldinger eller videokonferanse, for å kunne gjøre oppgavene samtidig og i samarbeid – og helst muntlig.

Det var noe nytt jeg ville prøve. Oppgavene var litt for omfattende i begynnelsen, og noe av tilbakemeldingene var en avhengige av de andre på gruppen for å få. Dette fungerte ikke godt nok, tror det kommer av at relasjoner innad i en gruppe på nettet vil være svake. Dette ble det rettet på etter hvert, men frafallet var stort i starten.

Studentene pekte også på en annen grunn til den dårlige deltakelsen: at gruppemedlemmene ikke møtte hverandre eller ble kjent med hverandre. De beskrev at de trodde de ville følt mer ansvar overfor hverandre og vært mer pliktoppfyllende dersom de hadde kjent hverandre bedre. På begge gruppene ble en eller to studenter igjen til slutt, uten andre til å kommentere deres oppgaveløsning. Disse forsøkte å få kontakt med andre studenter på si gruppe via e-post og telefon, for å høre om de kom til å besvare oppgavene og fortsette i gruppa, men uten å få svar. I undersøkelsen fortalte enkelte av de som falt fra at de ikke besvarte gruppeoppgavene på grunn av lite pensumkunnskap fordi de ikke hadde prioritert SOS1000-studiene:

Grunnen til manglende besvarelse på flere av oppgavene er manglende deltakelse fra andre på gruppa, samt store arbeidsmengder i andre fag som førte til at jeg ble liggende litt bak i forelesningsvideoene. Dermed følte jeg ikke at jeg kunne levere en tilfredstillende oppgavebesvarelse.

Da en av nettgruppestudentene på HILO-konferansen ble spurt om hva som kunne fått gruppeøvinger med weblogging til å fungere, foreslo hun at man kunne arrangert gruppesamling ved semesterstart for å skape bånd og ansvarsfølelse innad i gruppa. Tanken var også at dersom man hadde kjent hverandre, ville man i alle fall sagt ifra til hverandre at man sluttet – og kanskje hvorfor.

5.3 Fordeler og ulemper med gruppeøvingene

Tabell 19: Fordeler og ulemper med de tradisjonelle gruppeøvingene

Fordeler	Ulemper (med løsningsforslag fra studenter)
Diskutere og få oversikt over pensum	Tidlig tidspunkt <i>(Endre tidspunktet)</i>
Progresjon i lesingen	Flere innspill av noen som hadde lest hadde hjulpet <i>(Flere lese mer før oppmøte)</i>
Svar fra fagkyndig	
Bli kjent med andre studenter	

Tabell 20: Fordeler og ulemper med de virtuelle gruppeøvingene

Fordeler	Ulemper (med løsningsforslag fra studenter)
Nytt og spennende	For omfattende oppgaver <i>(Korte ned oppgavene)</i>
Muliggjør gruppearbeid for fjernstudenter	Tidkrevende å løse skriftlig <i>(Ha muntlig møte via webkamera)</i>
Gir fleksibilitet og frihet	Krever mye innsatsvilje og selvdisiplin <i>(Ha felles møtetidspunkt via webkamera eller øyeblikksmeldinger)</i> <i>(Gjennomføre færre øvinger for nettgruppene)</i>
	Ikke diskusjoner om problematiske tema <i>(Ta opp problemområder i innlegg og kommentarene til hverandre eller ha webkameragruppeøvinger)</i>
	Gruppemedlemmene tok ikke kollektivt ansvar <i>(Skape relasjoner gjennom oppstartsmøte)</i>

6 Kommunikasjonen

Våren 2009 var all kommunikasjon mellom studenter og forelesere i SOS1000 nettbasert, utenom øvingene på Dragvoll. Dette kapitlet handler om studentenes oppfatninger av informasjonen og oppfølgingen de fikk.

Skjerm bilde 7: Oversikt over diskusjonsforum på Itslearning, med innholdsmenyen til venstre.

NTNU
e-læringssystemet it's learning

Hovedside Emner Prosjekter Kalender Meldinger ePortfolio Søk Mine innstillinger

Du er her: [Hjem](#) > [Emner](#) > [SOS1000 INNFORING SOSIOLOGI VÅR 2009](#) > [Videoopptak av forelesninger](#) > [Introduksjon 3a](#) ☆

SOS1000 INNFORING SOSIOLOGI VÅR 2009

Status og oppfølging
Deltakere
Egenskaper
Pekere

SOS1000 INNFORING SOSIOLOGI VÅR 2009

- Evaluering av nettbasert studie
- Oversikt og plan SOS1000
- Pensumliste
- Diskusjonsforum
- Temabeskrivelser og læring
- Videoopptak av forelesninger
- Forelesningsnotater
- Gruppeøvinger
- Semesteroppgaven
- Eksamen
- Transparenter - nettverk

Diskusjon Rapporter

Diskusjonsforum

+ Start nytt hovedinnlegg ✓ Merk som lest ☰ Merk som ulest

☐	Emne	Startet
☐	Eksamen	28.05.2009 18:33 av Pette
☐	Eksamensrom	26.05.2009 10:46 av Natha
☐	eksamen	27.05.2009 18:17 av Julia I
☐	Streik og eksamen?	26.05.2009 19:13 av Runar
☐	Sosial letting i praksis (fredagskollokvier?)	11.05.2009 13:19 av Runar
☐	om oppsummeringsseminaret	05.05.2009 22:11 av Minjie
☐	"Powerpoint" i forelesningene nettverk c & d?	04.05.2009 12:00 av Runar
☐	Kap. 4 og 9 i Bø & Schiefloe?	10.04.2009 11:40 av Runar
☐	Eksamen	04.04.2009 23:00 av Knut
☐	ang semesteroppgaven	25.03.2009 19:26 av Solvo
☐	semesteroppgave - artikkel	20.03.2009 15:40 av Signe
☐	godkjent semesteroppgave	19.01.2009 20:16 av Marie
☐	artikkel 1a	24.02.2009 10:48 av Mari S
☐	Problemer med forelesningsvideo	21.01.2009 10:38 av Runar
☐	Brukte bøker	19.01.2009 22:25 av Knut
☐	wordpress og gruppeøvinger	21.01.2009 21:15 av Runar
☐	forelesningsplan.	21.01.2009 09:25 av Mari S
☐	seminar	20.01.2009 10:32 av Julia I
☐	Eksempel på spørsmål (når er eksamen?)	19.01.2009 13:41 av Kristi

6.1 Informasjonen

Studentene fikk informasjon om emnet som oppslag, diskusjonsforumsvar og mapper/filer på Itslearning, eller som e-post eller bloggkommentarer dersom informasjonen kun angikk noen. I starten av skoleåret kom det viktige oppslag om opplegget for gruppeøvingene, samt om den ukentlige utlegginga av læringsmål, videoforelesninger, forelesningsnotater og øvingsoppgaver. Oppslagene var tilgjengelige hele semesteret, men studenter som meldte seg sent opp til SOS1000, har i spørreundersøkelsen beskrevet at de ikke fikk med seg den generelle informasjonen. 88,5 % av de som svarte på spørreundersøkelsen var imidlertid fornøyde med tilgjengeligheten på informasjon om læringsmål, forelesninger, forelesningsnotater og oppgaver for hver undervisningsbolk (se tabell 21).

Tabell 21: Informasjon

Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjon om læringsmål, forelesninger, forelesningsnotater og oppgaver for hver undervisningsbolk?	
Svært fornøyd	46,2 %
Fornøyd	42,3 %
Verken/eller	7,7 %
Ikke fornøyd	3,8 %
Svært misfornøyd	0

Mange studenter fortalte i spørreundersøkelseskommentarer og intervju at det er spesielt viktig med orden på Itslearning når det er avgjørende for hver student å finne frem til vesentlig informasjon selv – slik tilfellet er for nettbaserte studier. Studentene mente at dette var gjort godt våren 2009, at de ikke hadde problemer med å få med seg informasjon eller finne frem til det man så etter. Det ble ytret at all informasjonen fulgte en mal, en forutsigbar struktur, med mapper, numrering og informative overskrifter, som gjorde at de ikke trengte å lete etter noe.

Aller beste struktur av alle fag jeg noen gang har hatt.

Å lese læringsmålene ble ansett som spesielt nyttig for å raskt skaffe seg oversikt over hva som var viktig for faget eller den enkelte temabolken. Flere pekte også på fordelene med at læringsmålarkene også inneholdt temabeskrivelser, tilhørende pensum og øvingsoppgaver, samt ukas aktiviteter.

Jeg har hatt veldig god hjelp i temabeskrivelse og læringsmålene.

I tillegg kom det enkelte kommentarer om at det var hjelp i kalenderoppføringene med møtetidspunkt, tidsfrister og temabolkutlegging. Spesielt de som deltok på gruppeøvinger var fornøyde med kalenderen.

Utrolig at kalenderfunksjonen blir brukt. Fort å finne oversikt over hva som skjer, klokkeslett og rom, ser det direkte.

Noen studenter påpekte at diskusjonsforumet ble mindre brukt i SOS1000 våren 2009 enn tidligere (se tabell 22). De mente at en del av dette kunne komme av at mye informasjon lå tilgjengelig på Itslearning, og kunne finnes uten hjelp fra andre. Det kom imidlertid noen spørsmål som man lett kunne finne ut av selv på Itslearning ("hvordan finner jeg gamle eksamensbesvarelser?" og lignende), men disse ble alltid besvart av andre studenter. Ellers ble diskusjonsforumet ofte brukt til å etterlyse informasjon som burde legges ut, for eksempel for å oppklare misforståelser om pensum eller streiken før eksamen. En tråd gjaldt også studenter som søkte etter andre studenter til kollokviegruppe, en om boksalg osv. Mer om diskusjonsforumet og dialogen med studentene i neste delkapittel om studentenes oppfatning om hvordan de ble fulgt opp.

Virker som diskusjonsforumet i sos 1000 dette semesteret er lite brukt, sammenlignet med forrige semester og andre fag. Det kan jo kanskje være fordi studentene dette semesteret føler de har tettere kontakt og bedre oppfølging, og derfor mindre spørsmål?

Tabell 22: Aktivitet på Itslearning – 2009 og 2008

	Våren 2009	Høsten 2008
Registrert på læringsverktøyet Itslearning	64 studenter (av 77 oppmeldte)	166 studenter (av 242 oppmeldte)
Aldri innlogget på Itslearning	3 studenter	1 student
Hadde innlegg/kommentar på Itslearnings diskusjonsforum	15 studenter (19 % av antall oppmeldte)	45 studenter (19 % av antall oppmeldte)
Antall innlegg på Itslearning	19 tematråder med 69 innlegg (noen er svar fra læringsassistent)	54 tematråder med 243 innlegg (noen er svar fra foreleser og læringsass.)
Innlegg per oppmeldt	0,9	1

6.2 Oppfølgingen

Studentoppfølgingen i SOS1000 våren 2009 dreide seg hovedsakelig om at undertegnede svarte på spørsmål, ga tilbakemeldinger på øvingsoppgaver og veiledning til semesteroppgaven. Oppfølgingen foregikk via e-post og gruppebloggene, samt diskusjonsforum, mapper med informasjon og beskjeder på Itslearning. I alle oppslag på

Itslearning ble studentene oppfordret til å ta kontakt med meg på e-post, telefon eller kontoret dersom de lurte på noe, men e-post og Itslearning var de eneste mediene som ble brukt.

Veldig mange studenter skrev i spørreundersøkelseskommentarer at de ønsket kontakt med flere mennesker. Noen kommenterte imidlertid at raske svar på e-post og diskusjonsforumet reduserte savnet av å møte foreleser.

Bakdelen med sånne forelesninger, er etter min mening at en mister litt av den "kommunikasjonen" en finner i vanlig forelesning, der noe kan forklares der og da om en lurer på noe. Dette har etter min mening i noen grad blitt kompensert ved raske svar på henvendelser elektronisk.

Spesielt mange av de som deltok på gruppeøvingene på Dragvoll mente at de ikke hadde behov for mer kontakt med foreleser eller veileder. De brukte øvingene til å bli kjent med medstudenter og stille spørsmål til en fagperson.

Veldig bra strukturert informasjon på It's learning. Har ikke savnet det å kunne spørre foreleser om spørsmål underveis, men er igjen veldig kjekt å ha muligheten til å stille spørsmål på samlokaliserte øvinger.

Foreleser bør ha kontakt med studentene, men dette kan jo også gjøres på øvinger. Der kan man også relatere til aktuelle tema og oppdateringer.

Selv om ikke fagansvarlig/foreleser var på øvingene, var studentene sitt inntrykk at man når som helst kunne skrive e-post til ham eller stikke innom kontoret (som ble gjort av et par studenter etter gruppeøvingene, der de fikk veiledning på semesteroppgaven). Noen foreslo imidlertid at foreleser også kunne komme på enkelte av gruppeøvingene. Det ble påpekt at kontakt med foreleser kunne ha en disiplinierende effekt for studiet, samtidig som mange så flere fordeler med å ikke være forpliktet til regelmessige møter.

Selv om det å ha mer ansikt-til-ansikt-kontakt med foreleser kunne fått meg til å lese mer var det å ha det som nettbasert emne den eneste muligheten til å klare å skvise det inn i en full hverdag.

Mange av de som ikke syntes de fikk nok læring ut av utelukkende nettundervisning, ønsket gjerne vanlige forelesninger i tillegg – eventuelt mer oppfølging og læring i form av mer semesteroppgaveveiledning. I år var det bare veiledning på gruppeøving og e-post (samt de som stakk innom fagansvarlig), men studentene uttrykte et behov for å kunne avtale individuelle veiledningsmøter der man diskuterte utkast (som også ble notert som studentløsningsforslag i kapittel 4 om forelesningene).

6.3 Fordeler og ulemper med kommunikasjonen

Tabell 23: Fordeler og ulemper med informasjon og oppfølging

Fordeler	Ulemper (med løsningsforslag fra studenter)
Oversiktlig struktur på Itslearning	Lite kommunikasjon med foreleser <i>(Oppsøk selv eller dra på oppsummeringsforelesning)</i> <i>(Foreleser komme på gruppeøvinger)</i>
Raske svar på diskusjonsforum og e-post	Lite kommunikasjon med fagperson <i>(Oppsøk selv eller dra på gruppeøvinger)</i> <i>(Mer veiledning på semesteroppgaven)</i>
Lite aktivitet på diskusjonsforum og oppsummeringsforelesning?	Lite aktivitet på diskusjonsforum og oppsummeringsforelesning?

7 Helhetlig vurdering og videre muligheter

Studentene har sagt sine meninger om SOS1000 som nettbasert studium via spørreskjema, gruppeintervju, foredrag, egeninitiert e-post og uformelle samtaler (se tabell 2 på side 6), og meningene har blitt gjengitt i kapittel 3-6. Det er ikke tatt med kommentarer der studentene vurderer ordninga i et samfunnsmessig perspektiv, men det kan nevnes her at både de som ønsket mer nettbasert undervisning og de som ønsket mindre, bekymret seg over at Dragvoll-fagene så ut til å ha færre ressurser per student enn Gløshaugen-emner. I dette kapitlet og denne rapporten vurderes det imidlertid kun hvordan nettbasert SOS1000 har fungert, praktisk og pedagogisk.

Ja takk, begge typer forelesning: De fleste SOS1000-studentene som ga tilbakemeldinger syntes nettbaserte forelesninger og gruppeøvinger var et supert supplement til vanlige forelesninger – men de ønsket begge forelesningstyper parallelt. Det kan være nyttig å trekke frem en tabell fra spørreundersøkelsen i 2008 (tabell 24), som viser at videoforelesninger *i tillegg til* vanlige forelesninger ble betraktet nesten udelt som et gode.

Tabell 24: Studiemotivasjon – 2008

Har tilbudet om videoforelesninger økt din motivasjon for studiene? (2008)	
I stor grad	34,2 %
I noen grad	36,8 %
I liten grad	15,8 %
Ikke i det hele tatt	13,2 %

Vi kan se at i 2008 sa 87 % av de som svarte på undersøkelsen at tilgangen på videoforelesningene økte studiemotivasjonen (se tabell 24). Samtidig viser 2009-undersøkelsen at også størsteparten av 2009-studentene vurderte nettbasert undervisning uten vanlige forelesninger som positivt: 65 % svarte at nettbaserte studier hadde økt deres studiemotivasjon (se tabell 5).

Når 2/3 mente de fikk økt motivasjon av opplegget for SOS1000 våren 2009, tyder det på at nettbasert undervisning fyller et behov (selv om spørreundersøkelsesresultatene ikke skal generaliseres). Andelen studenter som fikk ståkarakter dette semesteret, antyder også at det ble satt pris på sjansen til å gå opp til eksamen i emnet våren 2009. Mens 80/71

% av de oppmøtte besto vår/høst 2008, besto hele 94 % i 2009 (se tabell 1). De gode resultatene kan ikke nødvendigvis krediteres undervisningen, men resten av datamaterialet tyder på at de fleste studentene mente at nettbasert undervisning fungerte godt – så lenge opplegget var velordnet og tilpasset faget, konteksten og studentenes erfaring.

Tydlig informasjon: De fleste studentene mente at strukturert informasjon var påkrevd i nettfag, fordi undervisningsmetoden krever at studentene søker og finner kunnskap på egenhånd. Filene som inneholdt både læringsmål, temabeskrivelser, pensum og møtested ble derfor beskrevet som verdifulle. Læringsmålene skapte oversikt over hva som er viktig i pensum, og var essensielle for at nettstudentene skulle føle at de var på rett spor og på rett sted i pensumlesingen. En del av studentene syntes også det hjalp på læringen og motivasjonen at dette arket inneholdt all informasjon de trengte for hver læringsbolk, og som dermed satte agendaen for ukas studier.

Det interne nettstedet Itslearning var knutepunkt for kommunikasjonen i SOS1000. På diskusjonforumet kunne studentene ta opp det de ville og stille spørsmål til hverandre og oss som administrerte faget. I tilbakemeldinger fra studentene ble det sagt at det var få diskusjoner på Itslearning dette semesteret i forhold til tidligere, men tabell 22 viser at det kan komme av at færre studenter var oppmeldt i SOS1000 dette semesteret enn tidligere. Årsaken til at færre meldte seg opp i SOS1000 er ikke studert, men én grunn kan være at i studiehandbokas studieplanforslag står SOS1000 på høstsemesteret, samt at det sto at SOS1000-eksamen kun ble holdt dersom nok antall studenter meldte seg opp. I tillegg beskrev flere av studentene i spørreundersøkelsen at de ikke trodde det skulle være undervisning i det hele tatt, så de tok faget som om de skulle være "privatister". Siden studieopplegget var ei testordning, ønsket kanskje ikke instituttet å promotere det, men for de studentene som meldte seg opp, hadde det vært en fordel med mer informasjon om opplegget helt fra starten. I kapittel 5 ble det beskrevet at disse "privatist-studentene" heller ikke ønsket gruppedeltakelse fordi de var innstilt på individuell eksamenslesing.

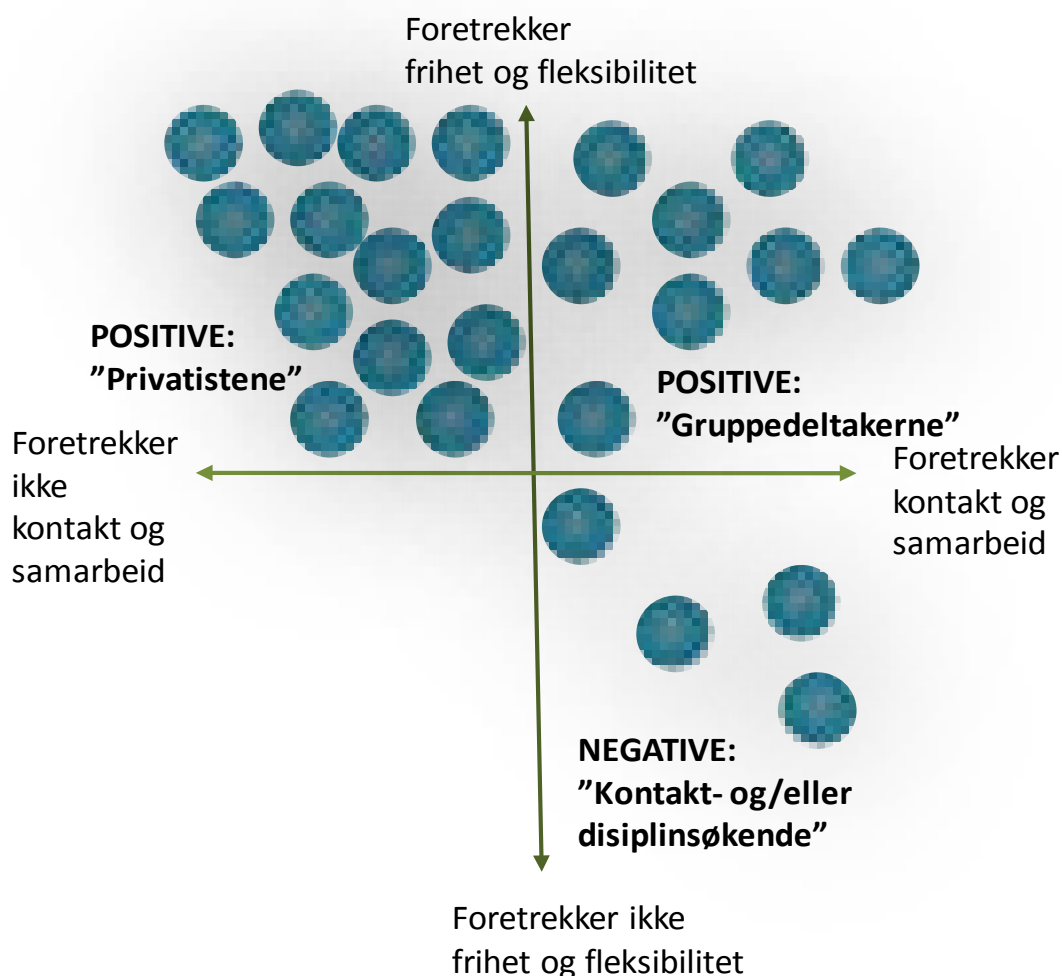
Læring gjennom relasjoner: 19 personer, eller 1/4 av de som var oppmeldt i SOS1000, deltok på gruppeøvinger (se også tabell 14). Av de som hadde deltatt på nettvøvinger og svart på spørreundersøkelsen, var det like mange som så på disse øvingene som litt dårligere enn ordinære øvinger, som de som vurderte dem som like bra eller litt bedre enn ordinære grupper (se tabell 18). Sett i lys av den store innsatsen studentene måtte legge inn for å få løst nettvøvingsoppgavene, samt problemene med å få gjennomført disse øvingene, virker studentenes tilbakemeldinger svært positive (dersom disse studentene var tilfreds med de ordinære gruppeøvingene de sammenligner det nettbaserte opplegget med).

Av de som deltok på *samløkaliserte* øvinger våren 2009, rapporterte de fleste positivt tilbake (tabell 16). Gruppas størrelse og sammensetning gjorde diskusjonene på øvingene

balanserte og engasjerende, der alle deltok med pensum- eller empiribidrag. De fleste studentene som var med på disse gruppeøvingene fortalte at de fikk utnyttet fleksibiliteten i videoforelesningene og informasjonen som var tilgjengelig på internett, samtidig som de hadde kontakt med de ansvarlige for faget og medstudentene. Noen nevnte at de syntes de fikk i pose og sekk.

Derfor er det interessant at et par stykker påpekte i spørreundersøkelsen at de ikke deltok på øvinger fordi de ikke kjente noen andre som skulle gjøre det. Det er forståelig å forvente dialog i studiet uten å måtte delta på gruppeøvinger, men også i auditoriumsforelesninger må man oppsøke medmenneskene for å få kontakt. I tillegg møtte bare tolv studenter opp på oppsummeringsforelesning. Dette kan bety at mange ikke ønsket mer kontakt med hverandre og fagpersonell enn de hadde, eller at de som ønsket personlige forhold ikke fikk nok informasjon om at gruppeøvingene kunne være et sted å skaffe denne kontakten. 39 % av de som svarte på undersøkelsen mente at de ville lært mer dersom de hadde en foreleser som de kunne snakke med ansikt til ansikt – men hele 61,5 % syntes det var best uten (se tabell 12).

Figur 1: Personlige preferanser avgjorde SOS1000-studentenes holdning til nettbasert undervisning. Sirklene illustrerer fordelingen i spørreskjemamaterialet.

Personlige preferanser og holdninger til nettbasert undervisning: Mange av SOS1000-studentene våren 2009 var fornøyde med å ta hele emnet som selvstudium, og lese pensum og se forelesninger når det passet for dem selv (tabell 1 viser at nesten 2/3 av de som var oppmeldt i faget hadde fått godkjent semesteroppgave et tidligere semester). Personene som løste øvingsoppgaver og deltok på fungerende gruppearbeid ga imidlertid enda bedre tilbakemeldinger på den praktiske og pedagogiske fleksibiliteten i videoforelesningene (tabell 14 viser at det var 19 stykker, altså 1/4 av de oppmeldte). Nesten ingen av studentene som deltok på gruppearbeid savnet tradisjonelle forelesninger, mens en del av de andre studentene savnet å sitte i auditorium og høre på og kunne stille spørsmål til foreleser. Det kom også en del kommentarer fra personer som hadde problemer med selvdisiplinen når studiet var nettbasert, fordi de vanligvis strukturerte studiene ved hjelp av følelsen av forpliktelse til å gå på forelesninger og lese stoffet etterpå (dersom de ikke gikk på forelesningene ville de gå glipp av viktig informasjon).

Det er en kjensgjerning at noen personer lærer best ved å føle forpliktelse og noen ved å ha frihet og fleksibilitet, og noen har behov for diskusjoner og kontakt med studenter, mens andre liker å studere alene. Dette viser også datamaterialet i undersøkelsen, med de ulike holdningene til nettbasert undervisning (i form av videoforelesninger og to typer gruppeøvinger). Som vist i figur 1 på forrige side, vitner SOS1000-studentenes tilbakemeldinger om tre hovedforskjeller som avgjør om holdningene til nettbasert undervisning:

- "De kontakt- eller disiplinsøkende": Negativ erfaring med nettbasert undervisning fordi man ønsker diskusjoner og kontakt under forelesninger, eller fordi man vanligvis disiplineres til lesing og oppmøte av forelesers regelmessige nærvær.
- "Gruppedeltakerne": Positiv erfaring med nettbasert undervisning fordi videoforelesningene gir fleksibilitet og gruppeøvingene gir diskusjoner og kontakt. Denne gruppa består både av studenter som har behov for ansikt- til ansiktkontakt og de som ikke har det. (Disse valgte gruppetype etter sine preferanser.)
- "Privatistene": Positiv erfaring med nettbasertundervisning fordi man ønsker fleksibilitet og frihet til selvstudium.

De studentene som deltok på øvingene på Dragvoll våren 2009, hadde ei oppfordring til de som var negative til nettbasert undervisning fordi de ønsket mer kontakt med forelesere og medstudenter, eller fordi videoforelesningene ikke disiplinerte lesinga deres: Møtt opp på samlokaliserte gruppeøvinger! De som deltok på grupper fortalte at dette ga den ønskete kontakten med fagpersonell og medstudenter, samt at de følte en viss forpliktelse til å være forberedt til gruppeøving, og lesinga deres ble dermed strukturert.

Interesse for nettbasert undervisning, med justeringer: Erfaringene med nettbasert SOS1000 viser at en del studenter er skeptiske til opplegget fordi nettbasert undervisning ikke passer deres læringsmetoder (se blant annet figur 1). Opplegget i SOS1000 foregår imidlertid ikke utelukkende på internett, men inkluderer mulighet for tradisjonelle gruppeøvinger. Dette burde dermed kunne tilfredsstille de fleste læringspreferanser. Når informasjonen om gruppeøvingene likevel ikke har nådd de studentene som ønsker kontakt og disiplinering, ser man tydelig at opplegget i SOS1000 kan forbedres. For å bøte på manglende kontakt med foreleser er det for eksempel mulig å gi mer informasjon om gruppeøvinger, tilby personlig veiledning på semesteroppgaven, ha ansikt-til-ansiktmøter for studie-/oppgavetips i starten og annonsere tidspunkt der foreleser besøker gruppeøvinger. Man kan også gjøre gruppeøvingene obligatoriske, men da vil ikke studentene som ønsker et rent selvstudium ha sjansen til å opptre som "privatister".

Undersøkelsen av nettbasert SOS1000 våren 2009 viser at de fleste studentene er interessert i nettbasert undervisning i en eller annen form. Studentenes uttalelser tyder også på at mange ønsker nettbasert undervisning i andre passende emner. Emner som er passende kan være de som også vanligvis er lagt opp med pensumlesing, forelesninger og kanskje gruppearbeid. Emner som krever plenumsdiskusjoner og -samarbeid egner seg imidlertid ikke. Det er også fare for kvalitetsforringelse for eksempel dersom videoene blir gjenbrukt i kontekster de ikke er ment for, at de samme blir brukt for mange år på rad eller hvis undervisningsmateriellet og oppfølginga ikke skreddersys hvert studentkull. NTNU og Institutt for sosiologi og statsvitenskap bør derfor fortsette med denne type opplegg – i alle fall når det gjelder SOS1000 i enkelte semestre og så lenge opplegget alltid tilpasses konteksten.

Vedlegg 1: Spørreundersøkelsen 2009

Denne undersøkelsen tar cirka ti minutt å gjennomføre. Den er anonym og svarene vil kun brukes til å evaluere hvordan nettbasert SOS1000 fungerer.

Siste frist for å besvare spørreskjemaet er 17. mai, men dersom du er raskere får du mulighet til å spe på studielånet: De som svarer innen ei uke kan bli med i trekninga om ti flaxlodd! Oppgi i så fall e-postadressen din til slutt i undersøkelsen.

Om forelesningene

1. Hvor mange videoforelesninger (linker til deler av forelesninger) har du åpnet?
 - a. Ingen
 - b. Under 5
 - c. 5-15
 - d. 16-25
 - e. alle

2. Hvordan opplever du brukervennligheten når du skal se forelesninger?
 - a. Svært bra
 - b. Bra
 - c. Middels
 - d. Dårlig
 - e. Svært dårlig

3. Hvordan opplever du kvaliteten på videoene?
 - a. Svært bra
 - b. Bra
 - c. Middels
 - d. Dårlig

- e. Svært dårlig
4. Når du har åpnet en video - har det som regel vært for å
- a. Se en spesiell del
 - b. Se hele forelesningen
 - c. Få oversikt
5. Hvor fornøyd er du med å ha forelesningene tilgjengelig via Itslearning, istedenfor å gå på forelesninger i et auditorium på Dragvoll noen timer i uka?
- a. Svært fornøyd
 - b. Fornøyd
 - c. Verken/eller
 - d. Ikke fornøyd
 - e. Svært misfornøyd

Kom gjerne med andre kommentarer om forelesningene og denne måten å se/høre forelesninger på (åpent svar)

Om gruppeøvingene

6. Har du besvart oppgaver i virtuelle grupper?
- a. Jeg meldte meg opp, men har ikke besvart noen oppgaver
 - b. Ja, jeg har besvart en eller flere oppgaver
 - c. Nei

7. Hvorfor/hvorfor ikke? (åpent svar)

Hvis ja: Hva synes du om opplegget?

- a. Mye bedre enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger
 - b. Litt bedre enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger
 - c. Like bra som ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger
 - d. Litt dårligere enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger
 - e. Mye dårligere enn ordinære ansikt-til-ansikt-gruppeøvinger
8. Har du deltatt på samlokaliserte gruppeøvinger?
- a. Ja, en eller to ganger
 - b. Ja, flere ganger

- c. Nei

Hvis ja: Hva synes du om opplegget?

- d. Svært fornøyd
- e. Fornøyd
- f. Verken/eller
- g. Ikke fornøyd
- h. Svært misfornøyd

Hvis nei: Hvorfor ikke? (åpent svar)

Kom gjerne med andre kommentarer om gruppeøvingene? (åpent svar)

Om informasjon og oppfølging

9. Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjon om læringsmål, forelesninger, forelesningsnotater og oppgaver for hver undervisningsbolk?

- a. Svært fornøyd
- b. Fornøyd
- c. Verken/eller
- d. Ikke fornøyd
- e. Svært misfornøyd

10. Ville du lært mer hvis du hadde en foreleser som du kunne snakke med ansikt til ansikt?

- a. Ja, det har svært mye å si for meg
- b. Ja, det kan ha betydning for meg
- c. Nei, det trenger jeg ikke
- d. Nei, jeg synes det er best uten

Kom gjerne med kommentarer om informasjon, oppfølging eller lignende (åpent svar)

Nettbasert sammenlignet med tradisjonell undervisning

11. Er dette første gang du har meldt deg opp i SOS1000?

- a. Ja
- b. Nei, jeg har vært oppmeldt i emnet tidligere

Hvis nei: Hva synes du om dette semesteret med nettbaserte forelesninger, sammenlignet med semester med tradisjonelle forelesninger? (åpent svar)

12. Hvordan påvirker det å ha videoforelesninger din læring? (åpent svar)

13. Har nettbaserte forelesninger økt din motivasjon for studiene?

- a. I stor grad
- b. I noen grad
- c. I liten grad
- d. Ikke i det hele tatt
- e. Det har forverret min motivasjon
- f. Jeg har ikke grunnlag for å svare/ønsker ikke å svare

14. Vil du anbefale andre å ta dette faget i nettbasert versjon?

- a. Ja, uten tvil
- b. Ja, muligens
- c. Jeg vet ikke
- d. Nei

15. Hvorfor/hvorfor ikke? (åpent svar)

Generelt

16. Har du levert inn semesteroppgave i SOS1000?

- a. Ja, i år
- b. Ja, tidligere
- c. Nei

Hvis nei: Hvorfor har du ikke levert semesteroppgaven? (Åpent svar)

17. Hvor mange år er du?

18. Hvor mange semestre har du studert? (åpent og obligatorisk)

Kom gjerne med andre kommentarer om faget eller undersøkelsen (åpent)

Din e-postadresse (hvis du har svart innen 24. april og ønsker å være med på trekninga om ti flaxlodd)

Vedlegg 2: Eksempel på dokument om læringsmål og aktuelle aktiviteter

Læringsmål for temabolk 8: Avvik og sosial kontroll

Pensum og forelesninger om sosiale fellesskap har som mål at studentene skal:

- Kunne definere avvik og drøfte ulike måter å forstå avvik på
- Forstå hva som ligger i utsagnet "normaliteten er en sosial konstruksjon" og forklare sammenhengen mellom avvik og kultur og mellom avvik og makt/ulikhet
- Forklare begrepene kriminalitet, forbrytelse og forseelse
- Kjenne de viktigste teoriene om årsaker til kriminalitet, og kunne forklare prosesser som leder til kriminell atferd og kriminelle karrierer
- Vite hva som menes med sosial kontroll og forskjellen på formell og uformell sosial kontroll
- Kunne drøfte kriminalitetsutviklingen i Norge og sentrale kriminalpolitiske utfordringer

Forelesninger om emnet:

- Avvik a
- Avvik b

Pensum som kan leses i forbindelse med disse forelesningene (andre deler av pensum kan også være relevant for å lære om avvik og sosial kontroll):

- Per Morten Schiefloe (2003), kapittel 10
- Inge Bø (2005), kapittel 12 og 13

Gruppeøving om avvik og sosial kontroll blir i uke 16.

- Oppgaven legges ut senest tirsdag 14. april (da mandag er andre påskedag)
- For samlokaliserte: Vi møtes på Dragvoll gård fredag 17. april kl 0915-1100
- For nettbaserte: Leveringsfrist mandag 20. april

Vedlegg 3: Eksempel på gruppeøving, nettbasert

Gruppeøving 8: Avvik og sosial kontroll – for nettgrupper

De oppgavebesvarelsene som er lagt ut på bloggen mandag 20. april 2009 kl 16, vil få tilbakemelding.

Oppgavene til denne øvinga er satt opp slik at de ligner en eksamensoppgave, altså med noen essayoppgaver og noen begrepsutdypninger. Tematisk er denne gruppeøvingen begrenset til å handle om sosial kontroll og avvik, til forskjell fra en eksamensoppgave som vil ha oppgaver som dekker en rekke tema innenfor pensum.

Det understrekes at dette ikke er en eksamensoppgave, men et eksempel på hvordan en eksamensoppgave kan være satt opp. Tidligere eksamensoppgaver med sensorveiledninger finnes på http://www.ntnu.no/studier/samfunnsvitenskap/sosiologi/studentinfo/tidl_eksoppg.

Del I. Essayoppgaver

Besvares av A, kommenteres av den som vil:

1. Gjør rede for hva som menes med sosial kontroll, og gjør rede for de viktigste mekanismene for utøvelse av sosial kontroll. Belys dette gjennom eksempler. Gjør deretter rede for hva som menes med sosiale sanksjoner, og gi eksempler på ulike typer sanksjoner. Drøft til sist følgende påstand. "Graden av sosial kontroll varierer mellom ulike miljøer."

Besvares av B, kommenteres av den som vil:

2. Kan vi si at kriminalitet er et sosialt konstruert fenomen, og i så fall på hvilken måte? Hvordan kan stempelingsteorien forklare kriminalitet?

Besvares av C, kommenteres av den som vil:

3. Gi eksempler på hvordan sosial orden opprettholdes i ulike samfunn. Diskuter sosial kontroll ut fra et funksjonalistisk og et kritisk perspektiv. Hva skjer, i følge Durkheim, når et samfunns sosiale orden kommer i ubalanse?

Del II. Begrepsutdypninger

Forklar og gi eksempler. (På eksamen kan man velge for eksempel fem av seks.)

Her vil D besvare de tre første og E de tre siste.

- a) Sosial loffing (social loafing)
- b) Anomi
- c) Sosial marginalisering

- d) Konformitet
- e) Formell sosial kontroll
- f) Symbolsk interaksjonisme

Forelesninger om emnet:

- Avvik a
- Avvik b

Pensum som handler om avvik og sosial kontroll:

- Per Morten Schiefloe (2003), kapittel 10
- Inge Bø (2005), kapittel 12 og 13

Vedlegg 4: Eksempel på samme gruppeøving, samlokalisert

Gruppeøving 8: Avvik og sosial kontroll – samlokalisert gruppe

Vi møtes et sted på Dragvoll fredag 17. april kl 0915-1100. **Sted annonseres senere!**

Oppgavene til denne øvinga ligner en eksamensoppgave, altså med noen essayoppgaver og noen begrepsutdypninger. Tematisk handler denne øvinga om sosial kontroll og avvik, mens en eksamensoppgave vil ha oppgaver som dekker en rekke tema innenfor pensum.

Det understrekes at dette ikke er en eksamensoppgave, men et eksempel på hvordan en eksamensoppgave kan være satt opp. Tidligere eksamensoppgaver med sensorveiledninger finnes på http://www.ntnu.no/studier/samfunnsvitenskap/sosiologi/studentinfo/tidl_eksoppg.

Del I. Essayoppgaver

1. Gjør rede for hva som menes med sosial kontroll, og gjør rede for de viktigste mekanismene for utøvelse av sosial kontroll. Belys dette gjennom eksempler. Gjør deretter rede for hva som menes med sosiale sanksjoner, og gi eksempler på ulike typer sanksjoner. Drøft til sist følgende påstand. "Graden av sosial kontroll varierer mellom ulike miljøer."
2. Kan vi si at kriminalitet er et sosialt konstruert fenomen, og i så fall på hvilken måte? Hvordan kan stempingsteorien forklare kriminalitet?
3. Gi eksempler på hvordan sosial orden opprettholdes i ulike samfunn. Diskuter sosial kontroll ut fra et funksjonalistisk og et kritisk perspektiv. Hva skjer, i følge Durkheim, når et samfunns sosiale orden kommer i ubalanse?

Del II. Begrepsutdypninger

Forklar og gi eksempler. (På eksamen kan man velge for eksempel fem av seks.)

- a) Sosial loffing (social loafing)
- b) Anomi
- c) Sosial marginalisering
- d) Konformitet
- e) Formell sosial kontroll
- f) Symbolsk interaksjonisme

Forelesninger om emnet:

- Avvik a
- Avvik b

Pensum som handler om avvik og sosial kontroll:

- Per Morten Schiefloe (2003), kapittel 10
- Inge Bø (2005), kapittel 12 og 13

Eksempel på annen gruppeøving,

Vedlegg 5: Eksempel på annen type gruppeøving, nettbasert

Dette er siste gruppeøving for i år. Husk å gi tilbakemeldinger om hva du synes om SOS1000 via undersøkelsen på Itslearning eller direkte til meg (kristines@apertura.ntnu.no). Lykke til videre!

Gruppeøving 10: Sosiale institusjoner og endring i det norske samfunnet

Tilbakemelding til de som har besvart oppgaven på bloggen innen mandag 4. mai 2009 kl 9.

Les eller hør sangteksten på neste side, The Lonesome Death of Hattie Carroll av Bob Dylan.

Besvares av A, kommenteres av B:

1. Er låtteksten skrevet med et strukturfunksjonalistisk, konfliktteoretisk eller handlingsorientert perspektiv? Begrunn.

Besvares av B, kommenteres av C:

2. Ta utgangspunkt i at handlingen i teksten utspant seg i forrige uke, i Norge: Hvordan kunne utdanningsinstitusjonen bidratt til å hindre drapet? Hva er utdanningsinstitusjonenes funksjon i dagens samfunn? Forklar med Boudons teorier om ulikhet i utdanning.

Besvares av C, kommenteres av D (både spørsmål 3 og 4):

3. Hva hendte med styringsinstitusjonene i dette tilfellet? Hvilken type rasjonalitet skal de bygge på – og hvilken type bygde de på? Hvorfor?
4. Ta utgangspunkt i at handlinga i teksten utspant seg i 1963: Hvordan har familieinstitusjonen – og spesielt farens rolle – endret seg fra slik den er beskrevet her, til i dag?

Besvares av D, kommenteres av A:

5. Hvordan bidrar de sosiale institusjonene i teksten til samfunnsmessig stabilitet og ivaretagelse av kulturelle institusjoner?

Forelesninger om emnet:

- Samfunnsforståelse og institusjoner a-b
- Institusjoner/styring
- Styring/økonomi
- Institusjoner/økonomi a-b
- Institusjoner: Utdanning
- Institusjoner: Religion og familie
- Samfunnsforandringer a-b

Pensum som kan leses i forbindelse med disse forelesningene (andre deler av pensum kan også være relevant for å lære om sosiale institusjoner og samfunnsendringer):

- Schiefloe, Per Morten (2003): *Mennesker og samfunn*, kapittel 11 og 12
- Frønes, Ivar & Lise Kjølørød (red.) (2003): *Det norske samfunn*, kapittel 3, 5, 9, 10, 11, 12 og 18

"The Lonesome Death Of Hattie Carroll" av Bob Dylan

William Zanzinger killed poor Hattie Carroll
With a cane that he twirled around his diamond ring finger
At a Baltimore hotel society gath'rin'
And the cops were called in and his weapon took from him
As they rode him in custody down to the station
And booked William Zanzinger for first-degree murder
But you who philosophize disgrace and criticize all fears
Take the rag away from your face
Now ain't the time for your tears.

William Zanzinger who at twenty-four years
Owns a tobacco farm of six hundred acres
With rich wealthy parents who provide and protect him
And high office relations in the politics of Maryland
Reacted to his deed with a shrug of his shoulders
And swear words and sneering and his tongue it was snarling
In a matter of minutes on bail was out walking
But you who philosophize disgrace and criticize all fears
Take the rag away from your face
Now ain't the time for your tears.

Hattie Carroll was a maid in the kitchen
She was fifty-one years old and gave birth to ten children
Who carried the dishes and took out the garbage
And never sat once at the head of the table
And didn't even talk to the people at the table
Who just cleaned up all the food from the table
And emptied the ashtrays on a whole other level
Got killed by a blow, lay slain by a cane
That sailed through the air and came down through the room
Doomed and determined to destroy all the gentle
And she never done nothing to William Zanzinger

And you who philosophize disgrace and criticize all fears
Take the rag away from your face
Now ain't the time for your tears.

In the courtroom of honor, the judge pounded his gavel
To show that all's equal and that the courts are on the level
And that the strings in the books ain't pulled and persuaded
And that even the nobles get properly handled
Once that the cops have chased after and caught 'em
And that ladder of law has no top and no bottom
Stared at the person who killed for no reason
Who just happened to be feelin' that way witout warnin'
And he spoke through his cloak, most deep and distinguished
And handed out strongly, for penalty and repentance
William Zanzinger with a six-month sentence
Oh, but you who philosophize disgrace and criticize all fears
Bury the rag deep in your face
For now's the time for your tears.

Kan høres/ses på Youtube:

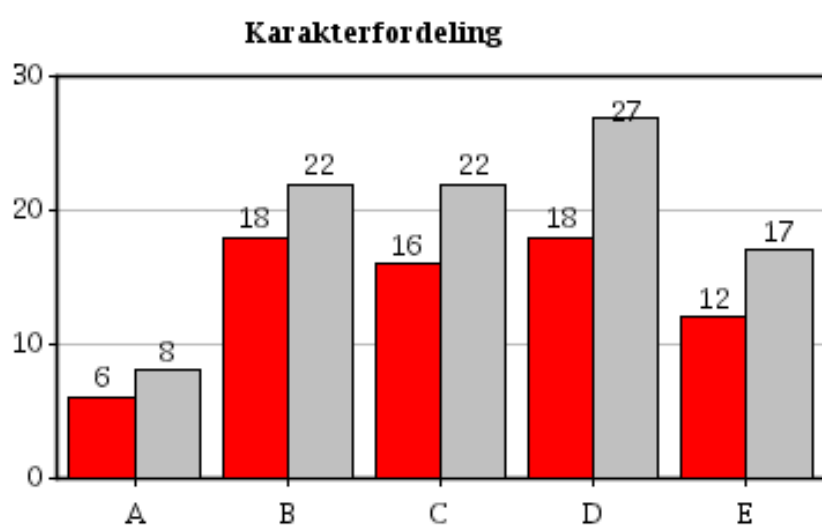
<http://www.youtube.com/watch?v=yRYxuUgFsAM> (6 minutter)

<http://www.youtube.com/watch?v=b0RsC4mJsrg&feature=related> (3,28 minutter, nyere versjon)

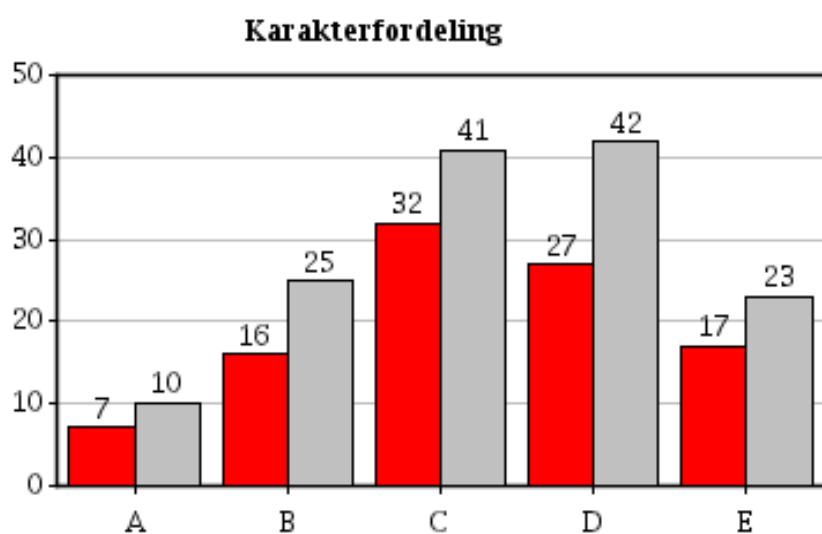
Vedlegg 6: Karakterstatistikk SOS1000

Karakterstatistikkene under er hentet på <http://www.ntnu.no/karstat/makeReport.do>

Vår 2008

Høst 2008

Vår 2009

Karakterfordeling

